

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

WYDANIE SPECJALNE ● XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich

PAŃSTWO ZACZYNA SIĘ *w powiecie*

Silne państwo
zaczyna się tam,
gdzie samorząd może
skutecznie działać.

10 wyzwań, od których zależy przyszłość samorządów

FINANSE **DEMOGRAFIA** **ZDROWIE** **BEZPIECZEŃSTWO**
POMOC **INFRASTRUKTURA** **ŚRODOWISKO** **PAMIĘĆ**
SPOŁECZNA **TRANSPORT** **SPOŁECZEŃSTWO** **HISTORYCZNA**

W NUMERZE:

str. **4**

Jerzy Stępień

Powiat staje się
wręcz klasycznym
przykładem
szczybla
podstawowego
w przyszłości

WYWIAD NUMERU

str. **12**

XXXIII Zgromadzenie Ogólne ZPP

Siła tkwi
w jedności

RELACJA

str. **35**

318 samorządów powiatowych mówi jednym głosem

STANOWISKA ZPP

str. **68**

Najlepsze powiaty i miasta na prawach powiatu 2025

RANKING

str. 4

Powiat staje się wręcz klasycznym przykładem szczebla podstawowego w przyszłości

Wywiad z Jerzym Stępnem

str. 12

Siła tkwi w jedności

Relacja ze Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 19-27

XXXIII Zgromadzenie Ogólne

Galeria zdjęć

str. 28

ZPP rośnie w siłę

Dziewięć nowych samorządów powiatowych dołącza do ZPP

str. 33

Arkadiusz Kosowski nagrodzony Honorową Statuetką ZPP

str. 35-52

Stanowiska ZPP

str. 53-65

Głos zaproszonych gości

str. 66

Związek Powiatów Polskich i Uniwersytet Jagielloński łączą siły

Nowe porozumienie dla rozwoju samorządności i badań naukowych

str. 68-80

Najlepsze samorządy w Polsce uhonorowane podczas uroczystej gali w Karpaczu

Ranking i galeria zdjęć

str. 81

Założenia do programu działania Związku Powiatów Polskich na rok 2026

str. 83

Partnerzy XXXIII Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 84

Moc ZPP – Razem łatwiej zmieniać rzeczywistość

str. 86

Dziennik Warto Wiedzieć

Słowo wstępne

RAFAŁ RUDKA redaktor naczelny Dziennika Warto Wiedzieć

Samorządy powiatowe nie proszą o uwagę. Samorządy powiatowe proszą o możliwość działania

W samorządzie najłatwiej zauważyć sukces. Nową drogę. Wyremontowaną szkołę. Zmodernizowany szpital. Nową linię autobusową. Trudniej dostrzec to, co dzieje się wcześniej – miesiące analiz, negocjacji, walki o finansowanie, rozwiązywania problemów, których mieszkańcy często nie widzą, dopóki wszystko działa.

XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich, które odbyło się w czerwcu w Karpaczu, było właśnie o tym niewidocznym fundamencie państwa. O codziennej pracy ludzi, którzy odpowiadają za funkcjonowanie usług publicznych dla milionów mieszkańców. O starostach, prezydentach miast na prawach powiatu, radnych i pracownikach samorządowych, którzy coraz częściej muszą mierzyć się z rosnącą liczbą obywateli, coraz większymi oczekiwaniami i coraz trudniejszymi warunkami działania.

Można śmiało napisać, że tegoroczne Zgromadzenie Ogólne odbywało się pod hasłem „Siła tkwi w jedności”. Trudno o trafniejsze podsumowanie nastrojów panujących w środowisku powiatowym. W Karpaczu nie dominowały bowiem dyskusje o pojedynczych projektach czy lokalnych sporach. Dominowała refleksja nad tym, jak będzie wyglądała Polska jutro oraz pojutrze. I czy obecny model

funkcjonowania państwa jest przygotowany na wyzwania, które już dziś pukają do drzwi samorządów.

Najmocniej wybrzmiał chyba temat demografii. Nie dlatego, że jest nowy. Przeciwnie – dlatego, że przestaje być prognozą, a staje się codziennością. Wyludniające się gminy, starzejące się społeczeństwo, odpływ mieszkańców do największych metropolii. To nie są już dane w raportach. To rzeczywistość, którą widać w szkołach z coraz mniejszą liczbą uczniów, w rosnących potrzebach opiekuńczych czy w trudnościach z utrzymaniem infrastruktury publicznej. Powiaty coraz wyraźniej mówią, że bez odważnej debaty o przyszłym podziale zadań samorządowych nie uda się odpowiedzieć na te procesy.

Równolegle pojawia się pytanie o finanse. Trudno bowiem mówić o skutecznej realizacji zadań publicznych, gdy samorządy sygnalizują niedoszacowanie dochodów, niedofinansowanie zadań zleconych czy rosnącą lukę między kosztami a środkami przeznaczanymi na ich realizację. W przyjętych stanowiskach przewijał się wspólny motyw: państwo może oczekiwać skuteczności od samorządów tylko wtedy, gdy zapewni im narzędzia pozwalające tę skuteczność osiągnąć.

Szczególnie wyraźnie było to widoczne w dyskusji o ochronie zdrowia. Szpitale powiatowe od lat pozostają jednym z najważniejszych filarów systemu, a jednocześnie jednym z najbardziej obciążonych jego elementów. Samorządowcy nie mówili o abstrakcyjnych wskaźnikach. Mówili o realnym problemie utrzymania placówek, które każdego dnia zapewniają mieszkańcom dostęp do podstawowej opieki szpitalnej.

Podobnie wygląda sytuacja w pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej coraz częściej stają się miejscem, w którym spotykają się skutki zmian demograficznych, kryzysu kadrowego i rosnących potrzeb opiekuńczych. Dyskusja prowadzona podczas Zgromadzenia pokazała, że samorządowcy nie postrzegają tych placówek jako reliktu przeszłości, ale jako niezbędny element systemu wsparcia osób wymagających całonocnej opieki.

Nie zabrakło również tematów infrastrukturalnych. Drogi powiatowe, transport publiczny i walka z wykluczeniem komunikacyjnym to kwestie, które w praktyce decydują o jakości życia mieszkańców. Trudno mówić o równych szansach rozwojowych, jeśli dostęp do szkoły, lekarza czy miejsca pracy zależy od tego, czy w danej miejscowości kursuje autobus.

Jednak tegoroczne Zgromadzenie pozostawiło jeszcze jedną refleksję. Była nią troska o jakość życia publicznego. Wśród przyjętych stanowisk znalazł się apel przeciwko brutalizacji języka debaty publicznej. Nie był to głos przypadkowy. Samorządowcy coraz częściej stają się adresatami agresji i frustracji, które rodzą się daleko poza murami starostw i urzędów. A przecież lokalna wspólnota nie może funkcjonować bez wzajemnego szacunku, dialogu i zaufania.

Najważniejszy wniosek z tegorocznego Zgromadzenia jest jednak prosty. Samorządy powiatowe nie oczekują specjalnego traktowania. Nie domagają się przywilejów. Oczekują stabilnych zasad, adekwatnych środków i możliwości wykonywania zadań, za które każdego dnia odpowiadają przed mieszkańcami.

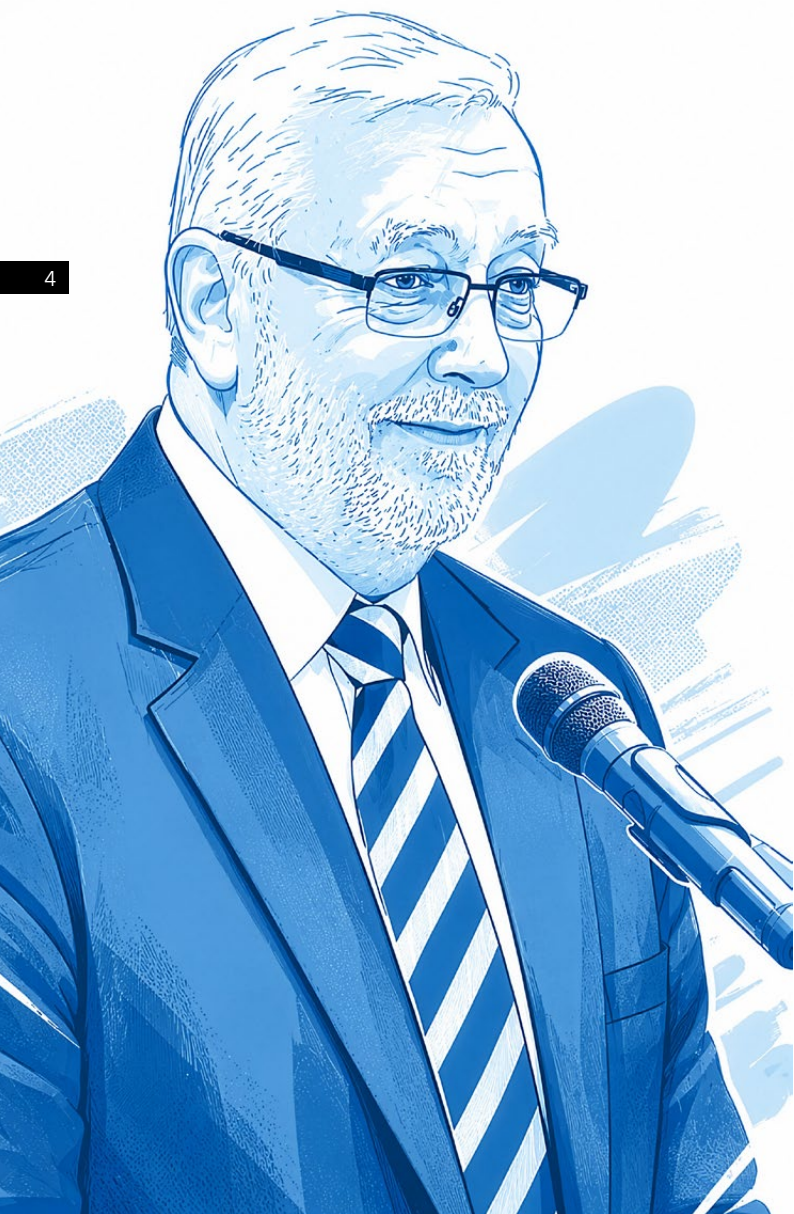
Bo siła samorządu bierze się z ludzi, którzy niezależnie od okoliczności codziennie dbają o to, by państwo działało tam, gdzie obywatel spotyka je najczęściej – najbliżej swojego domu. A jeśli rzeczywiście siła tkwi w jedności, to Karpacz pokazał, że środowisko powiatowe tę zasadę rozumie dziś lepiej niż kiedykolwiek. ●

Rafał Rudka

Redaktor naczelny

„Powiat staje się wręcz klasycznym przykładem szczebla podstawowego w przyszłości

– wywiad z Jerzym Stępnem

Musimy dokonać bardzo daleko idącej korekty podziału terytorialnego, uwzględniającej wzrastającą pozycję samorządów powiatowych, które są naturalnym ogniwem w strukturze przyszłego, unowocześnionego państwa – mówi prawnik, były senator, współtwórca reform samorządowych i były Prezes Trybunału Konstytucyjnego Jerzy Stępień.

DECENTRALIZACJA

Dziennik Warto Wiedzieć: Panie Sędzio, decentralizacja jest jednym z fundamentów polskiego ustroju. Tymczasem, ponad trzy dekady po odrodzeniu samorządu terytorialnego, Fundacja Batorego publikuje dokument, z którego wynika, że wciąż nie jest zbyt silna. Co, Pana zdaniem, poszło nie tak?

Jerzy Stępień: To bardzo trudne pytanie. Przyczyn z pewnością jest wiele, ale – jak sądzę – główny powód może stanowić niezrozumienie przez rządzących i opozycję – zarówno obecną, jak i poprzednią – tego po co właściwie jest samorząd.

Akceptujemy jego istnienie, samorząd odnosi sukcesy, zmodernizował Polskę, jest w dużej mierze potęgą

WYWIAD

gospodarczą, największym dostawcą usług, największym nabywcą, największym pracodawcą – zarówno pośrednim, jak i bezpośrednim, ale w gruncie rzeczy nie chodzi przecież o to, żeby zbudować sprawny rząd. Odpowiedzią na pytanie: po co organizujemy samorząd? jest konstatacja, że oprócz interesu ogólnego, właściwego dla całej organizacji państwowej, istnieje bardzo istotna kategoria interesu lokalnego. Po to zbudowaliśmy samorząd, żeby stworzyć instrumentalną i ustrojową obudowę dla podmiotu, jakim jest społeczność lokalna. Bo ona ma własne interesy. Co więcej, z natury rzeczy lepiej potrafi definiować swoje potrzeby, niż może robić to względem niej władza centralna.

Zatem, stworzyliśmy samorząd po to, by upodmiotowić i instytucjonalizować interes lokalny, którego PRL w ogóle nie dostrzegał. Podobnie zresztą było przed wojną, kiedy to wszystkie wielkie miasta, poczynając od Warszawy, miały zarządy komisaryczne. Proces ich ustanawiania rozpoczął się niemal na drugi dzień po zamachu majowym. Jak widać, władza centralna niespecjalnie liczyła się z interesem lokalnym – zarówno przed wojną, jak i po niej. Dopiero na przełomie lat 70. i 80. XX w. zaczęto dostrzegać i do wartościowywać tę kategorię.

DWW: A obecnie?

JS: Dziś obserwujemy niestety takie sytuacje, w których premier i wicepremier obecnego rządu, na dzień przed kancelarią prezesa Rady Ministrów, wskazują kandydatkę na prezydenta Krakowa. Kompletnie nie zdają sobie sprawy z tego, że w gruncie rzeczy promują interes partyjny. Z drugiej strony, w jakim celu opozycja doprowadziła do referendum? Przecież nie po to, by lepiej realizować interes lokalny Krakowa. To jest zresztą ciekawe, że rada nie została odwołana. Nikt nawet nie ukrywa, że chodzi de facto o rozpoczęcie fali, która przekształci się w referendum tsunami, przejdzie przez całą Polskę, a na końcu obali rząd Donalda Tuska. To dowodzi, że kategoria interesu lokalnego kompletnie polityków nie interesuje. Dbają jedynie o interes partyjny.

I to jest, moim zdaniem, główna przyczyna problemu związanego z decentralizacją; tego stanu rzeczy, który charakteryzuje się np. tym, że choć poprzednia władza, przed 2023 rokiem, pozbawiła samorząd wielu kompetencji i zadań, wprowadzając jednocześnie klientelistyczny sposób rozdysponowywania pieniędzy, to po 2023 roku żadna z tych kompetencji i żadne z tych zadań nie powróciły do samorządu. Coś pozytywnie drgnęło jedynie w finansach samorządowych, niemniej jednak nie rozpoczął się proces przywracania tego, co zostało scentralizowane. Pociągające jest to, że ów klientelizm został – jak mi się wydaje – wyeliminowany. Notabene, kiedy rozmawiałem – jeszcze przed referendum – z jednym z wiceprezydentów Krakowa, bardzo ubolewał, że rząd nie wspierał ich finansowo w jakiś punktowy sposób, co jego zdaniem mogło przyczynić się do referendalnej porażki. To akurat dobrze świadczy o obecnym

rządzie. Nie zmienia jednak faktu, że proces centralizacji nie został odwrócony.

DWW: Jak w Pana ocenie powinna wyglądać właściwa relacja na linii rząd-samorząd?

JS: Po pierwsze, powinno się poważnie potraktować zasadę pomocniczości (subsydiarności). W książce „Rozmowy rzymskie. Pytania na czas niepokoju” o. Wojciech Giertych OP, teolog domu papieskiego, bardzo trafnie mówi o tym, że Europa w ogóle zbudowana jest na zasadzie subsydiarności. Nam też chodziło o subsydiarność, tj. o taką rzeczywistość, w której wszystkie zadania publiczne, które mogą być wykonywane na poziomie lokalnym czy regionalnym, należą do władz lokalnych lub regionalnych. W rękach rządu centralnego znajduje się zaś to, czego nie można rozwiązać na niższych szczeblach władzy. To jest zasada i do tego powinniśmy dążyć.

Partie polityczne mają oczywiście swoje miejsce w państwie i nikt nie powinien zakazywać czy ograniczać im możliwości działania, ale muszą funkcjonować na takich samych zasadach jak wszystkie inne podmioty. Tymczasem, poprzez samorząd, dążą przede wszystkim do realizacji swojego interesu partyjnego, do wzmocnienia albo obalenia rządu.

Samorząd nie może być płaszczyzną rozgrywek politycznych pomiędzy partiami, które z natury rzeczy mają swoje aparaty centralne. Powinniśmy dbać o to, by nie stwarzać okoliczności, w których interes lokalny jest wypierany przez interes partyjny. Taki stan rzeczy obróci się finalnie przeciwko tym partiom. Wróćmy do przykładu Krakowa. Czy mieszkańcy tego miasta przychylnie mogą patrzeć na kandydatkę na prezydenta, którą wskazuje w Warszawie premier i wicepremier rządu?

DWW: Istotą samorządu jest więc stworzenie takiej struktury państwa, w której ten interes lokalny będzie miał swój autentyczny wyraz?

JS: Dokładnie. A służyć temu ma upodmiotowienie społeczności lokalnej, która ten swój interes lokalny zdefiniuje.

Co więcej, społeczność lokalną tworzą różnego rodzaju grupy społeczne, które mogą postrzegać go zupełnie odmiennie – ze względu na pozycję majątkową, świadomość etc. Należy więc stworzyć jakieś forum, gdzie ten interes lokalny

zostanie zdefiniowany, wręcz wynegocjowany przed różnego rodzaju grupami interesu lokalnego. Takim miejscem może być tylko rada.

Problem w tym, że poprzez wprowadzenie wyborów bezpośrednich na wójtów, burmistrzów i prezydentów, wpuściliśmy niejako do gry podmiot, który – w swoim programie wyborczym – formułuje własną wizję interesu lokalnego. W konsekwencji może się zdarzyć, i to się obecnie często zdarza, że kształt interesu lokalnego wypracowany przez radę i ten sformułowany przez prezydenta będą stały w sprzeczności. To absurdalna sytuacja. Bo w jaki sposób organ wykonawczy może realizować postanowienia władzy stanowiącej, jeżeli ma swój własny program, który został potwierdzony przez mieszkańców? Jak ma to wyglądać, jeśli organ wykonawczy ma swój własny interes, a budżet uchwała rada?

Reasumując, ci, którzy wprowadzali bezpośrednie wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów, nie zdawali sobie do końca sprawy z tego, co robią. W 2002 roku prof. Jerzy Regulski, prof. Michał Kulesza i ja poszliśmy do Sejmu na posiedzenie komisji nadzwyczajnej, która miała zajmować się tym problemem i powiedzieliśmy: „To jest błąd, to się zemści wcześniej czy później”. No i właśnie teraz obserwujemy skutki tego rozwiązania. Samorząd został tak upartyjniony, że w gruncie rzeczy nikt już nie ukrywa prób wykorzystywania go do realizacji interesów partyjnych, obrony rządu czy jego obalenia.

DWW: Dostrzega Pan jeszcze jakieś błędy?

JS: Przygotowując reformę nie mieliśmy pełnej jego wizji, jak to wszystko powinno wyglądać. Rzeczywiście, popełniliśmy pewien błąd, tworząc strukturę władzy wykonawczej w samorządzie, która łączy zarówno elementy polityczne, jak i urzędnicze.

Prezydent miasta wyłaniany jest w drodze wyborów, więc reprezentuje władzę polityczną. Natomiast postawiliśmy go na czele urzędu – administracji, która powinna być maksymalnie odpolityczniona, profesjonalna, neutralna i dobrze przygotowana do wykonywania swoich funkcji. W '89, '90 roku trudno było jeszcze o profesjonalne kadry samorządowe, odpowiedni poziom przygotowania sekretarzy, księgowych czy innych specjalistów. Jednak dzisiaj, po 35, a właściwie 36 latach, powinniśmy już bardzo precyzyjnie oddzielać stanowiska polityczne od stanowisk urzędniczych. A wciąż tego nie robimy.

Szefowie, pełniący funkcje urzędnicze, bardzo często obejmują stanowiska z nadania politycznego. Tymczasem należałoby wyłaniać ich w drodze konkursów. Ich status powinien być

osiągany w wyniku specjalnych studiów, kursów, przygotowań etc. i być rodzajem samorządowej służby cywilnej dobrych specjalistów od zarządzania publicznego. Bo przecież osoby wybierane do rady, na wójtów, burmistrzów czy prezydentów, nie są specjalistami od zarządzania. Oczywiście może się tak zdarzyć, ale istotą jest to, że są zwykłymi obywatelami, którzy wnoszą społeczny punkt widzenia. W samorządzie chodzi o to, żeby ci świetli obywatele, nie będący np. lekarzami, rzemieślnikami, prawnikami, działaczami społecznymi, tworzyli radę, w której dokonuje się zbilansowanie oczekiwań społecznych, a także możliwość ich realizacji. To przekłada się na budżet. Ale przygotowaniem i wykonaniem tego budżetu, zarządzaniem mieniem komunalnym, nie mogą zajmować się osoby niekompetentne w tym zakresie.

Nie rozwiązaliśmy zatem tych kwestii w sposób właściwy. Już jednak najwyższy czas, by oddzielić precyzyjnie stanowiska polityczne od tych urzędniczych, menadżerskich. W tym kierunku powinniśmy zmierzać.

Zresztą, w projekcie senackim ustawy o samorządzie – wówczas terytorialnym, obecnie gminnym – znajdował się zapis, zgodnie z którym sekretarz miał być w gruncie rzeczy dyrektorem zarządzającym w miastach. Ale Sejm kontraktowy go wykreślił, decydując się na przedwojenną kategorię sekretarza. W XIX wieku, a nawet jeszcze w 1. połowie XX, większość społeczeństwa stanowili analfabeci. Chodziło zatem o osobę, która potrafi przynajmniej dobrze pisać. I tym kimś, przez cały XIX wiek, aż do wybuchu II wojny światowej, był właśnie sekretarz.

Przewiduję też, że – ponieważ przepisy o dwukadencyjności nie zostaną uchylone – bardzo wielu byłych prezydentów, wójtów i burmistrzów będzie starało się zdobyć pozycję sekretarza w jakiejś innej gminie. Nie jest to prawidłowy kierunek. Szef urzędu powinien być wyłaniany w drodze konkursu, być bezpartyjny, mieć odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie na innych stanowiskach. Tak się jednak nie dzieje i chyba jeszcze długo nie będzie działać, co jest wynikiem słabości intelektualnej naszych kadr samorządowych i teoretycznych.

DWW: Wracając do relacji rządu i samorządu, strona samorządowa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego niejednokrotnie apelowała o spotkanie z premierem. Od początku rządów koalicji nie doczekała się jednak odpowiedzi. Dziwi to Pana?

JS: Dziwi, bo jednak co jakiś czas powinno do takiego spotkania dojść. Być może premier uważa, że Komisja nie jest reprezentatywna, bo nie zrzesza wszystkich jednostek, zwłaszcza szczebla

gminnego i postrzega ją głównie jako narzędzie burmistrzów i prezydentów do lobbowania swoich interesów. Nie ma w niej przecież reprezentacji rad.

Ustawa o Komisji Wspólnej oficjalnie miała stanowić remedium, ale – jak wiemy – faktycznie uchwalono ją po to, by rząd mógł rozgrywać swoje interesy, manipulując samorządami. Ma w niej bardzo silną pozycję. Strona samorządowa jest natomiast słabo reprezentowana. Sam, jako wiceminister w latach '97-'99 uczestniczyłem w posiedzeniach Komisji, dzięki czemu widziałem ten proces od środka. Początkowo premierzy rzeczywiście starali się mieć kontakt z reprezentacją samorządu. Z czasem organizacje samorządowe przekształciły się w pewnego rodzaju związki lobbystyczne urzędników samorządowych, ale nie samorządu. W związku z tym premierzy mogą sobie pozwolić na marginalizowanie Komisji.

Przypomnę, że nasz projekt senacki przewidywał utworzenie związku wszystkich gmin, do którego przynależność obowiązywałaby z mocy prawa. To byłaby silna reprezentacja, z którą rząd musiałby się liczyć. KWRiST nie jest dobrą reprezentacją samorządu.

POWIATY I STAROSTOWIE

DWW: Jakie znaczenie przypisywano powiatom w okresie ich przywracania?

JS: Po pierwsze chodziło o usamorządowanie administracji rejonowej. Po drugie, chcieliśmy stworzyć administrację zespoloną, wmontowaną w samorząd, z hierarchią, sięgającą do centrum, jak policja, inspekcje czy straże. Początkowo samorząd faktycznie miał pewien wpływ na mianowanie komendantów policji, a środki finansowe straży, policji i różnego rodzaju inspekcji przechodziły przez samorząd. Ostatecznie eksperyment zakończył się po 2001 roku, kiedy to na czele rządu stanął Leszek Miller – klasyczny reprezentant państwa scentralizowanego o komunistycznych korzeniach. Policja została wówczas uwolniona od jakichkolwiek wpływów samorządowych.

Poprzez utworzenie samorządów powiatowych i regionalnych – bo regiony także mają swoje interesy – chcieliśmy także otworzyć drzwi do procesu decentralizacji. Pamiętajmy, że przed wojną istniały takie quasi-samorządy, jednak w ogóle nie było samorządów regionalnych – z wyjątkiem Śląska, Pomorza i Wielkopolski, stanowiących zaszczoły po państwie pruskim.

Ponadto, z czasem zaczęliśmy zdawać sobie sprawę z tego, że świat zmierza w kierunku tworzenia dużych gmin; że w Unii Europejskiej promuje się raczej jednostki administracyjne, których liczebność wynosi 100 tys. mieszkańców, bo wówczas zarządzanie publiczne jest najbardziej skuteczne. W tym kontekście powiat staje się wręcz klasycznym przykładem szczebla podstawowego w przyszłości.

Musimy dokonać bardzo daleko idącej korekty podziału terytorialnego, uwzględniającej wzrastającą pozycję samorządów powiatowych, które są naturalnym ogniwem w strukturze przyszłego, unowocześnionego państwa.

Samorząd ma już 35 lat. To są niemal dwa pokolenia. Wiele rzeczy się zmieniło i świat idzie w kierunku tworzenia wielkich jednostek. Tymczasem okazuje się, że np. na wschodzie Polski istnieją tak małe, biedne i słabe gminy, że w gruncie rzeczy nie są w stanie wykonywać swoich podstawowych zadań. Na jednym z kongresów skarbników, usłyszałem, że w gminach wiejskich ok. 80% finansów przeznaczają się na wynagrodzenia. A co z rozwojem gminy? Tak być nie może. Samorząd nie jest miejscem do zarabiania pieniędzy przez lokalną elitę. On ma rozwiązywać problemy, realizować zadania, także te ogólnopństwowe, przekazywane w formie zadań zleconych. Jeśli jednak stan finansów jest taki, że pensje pochłaniają zdecydowaną większość dochodów, to nie ma to sensu. Musimy dokonać bardzo daleko idącej korekty podziału

terytorialnego, uwzględniającej wzrastającą pozycję samorządów powiatowych, które są naturalnym ogniwem w strukturze przyszłego, unowocześnionego państwa.

DWW: Jak miałyby ona wyglądać?

JS: Zacząłbym od tego, że istnienie tzw. gmin obwarunkowych pozbawione jest sensu. Błędem rządu Tadeusza Mazowieckiego i profesora Regulskiego, jako pełnomocnika rządu, było tak hojne tworzenie nowych gmin. Po państwie PRL-owskim odziedziczyliśmy 2200 samorządów gminnych, a w krótkim czasie podnieśliśmy ten wynik do prawie 2500, z czego bardzo dużo nowo utworzonych gmin stanowiły właśnie „obwarzanki”.

Jeśli chodzi o gminy wiejsko-miejskie, których mamy w Polsce sporo, ten model bardzo się sprawdza. Ich rozbitcie było dość poważnym błędem.

Przed refleksją nad nowym podziałem terytorialnym kraju, należałoby dokonać zatem dwóch rzeczy: likwidacji gmin obwarunkowych i konsolidacji małych gmin wiejskich, które nie są w stanie wykonywać zadań własnych oraz w sposób właściwy zadań zleconych.

DWW: Podkreśla Pan rosnącą rolę samorządu powiatowego. Tymczasem w przestrzeni publicznej co jakiś czas pojawia się propozycja jego likwidacji. Czy taki ruch jest realny?

JS: Nie, jest to po prostu niemożliwe. Ktoś, kto proponuje tego rodzaju kroki, nie ma pojęcia o strukturze i idiomie naszego państwa, który tworzył się w długim historycznym okresie, przynajmniej od XIV wieku.

Samorządy powiatowe mają na tyle silną pozycję, że są nie do zlikwidowania. Choć niektórzy – łącznie z burmistrzami i wójtami, którzy uważają, że powiaty nie są potrzebne, a gminy mogą przejąć ich funkcje – tego właśnie by chcieli.

Samorządy powiatowe mają na tyle silną pozycję, że są nie do zlikwidowania.

”

Ja wówczas zwracam uwagę na samorząd dużych miast, który pełni jakoby podwójną rolę – tego gminnego i powiatowego. Czy ktoś wyobraża sobie odebranie takiemu miastu funkcji powiatowych? Nie. I już to uświadamia nam, że powiat jest najsilniejszą strukturą administracyjną w Polsce.

Tak było przez całą naszą historię i najprawdopodobniej będzie tak dalej.

Profesor Michał Kulesza nieraz zwracał uwagę, że o ile samorząd gminny czy samorząd wojewódzki ulegały zmianom, to samorząd powiatowy istniał od XIV wieku i liczył zazwyczaj około 300 jednostek. Czyli to właśnie samorząd powiatowy jest najbardziej naturalnym „rusztem” w strukturze państwa. Musimy to zrozumieć i wyciągnąć wnioski, żeby nie tracić niepotrzebnie energii społecznej oraz pieniędzy i stworzyć odpowiednie warunki rozwoju dla naszego państwa jako całości.

Przeciwnikom samorządu powiatowego radziłbym przede wszystkim prześledzić historię powiatu: czym był powiat w dziejach Rzeczypospolitej i dlaczego, choć zmieniał nazwę z „powiatu” na „rejon”, zawsze istniał – wtedy, kiedy mieliśmy państwo i wtedy, kiedy go nie było. Powiatu nie da się wyeliminować. A zatem trzeba coś z nim zrobić.

Taka właśnie myśl przyświecała nam w 1991 roku. Wiedząc, że nie jesteśmy w stanie pozbyć się administracji rejonowej, wprowadzonej przez rząd Tadeusza Mazowieckiego, zrobiliśmy ruch w drugą stronę, czyli usamorządowiliśmy tę administrację.

Dziś powinniśmy zadać sobie pytanie o to, które struktury władzy lokalnej i regionalnej, powinny istnieć. Wiadomo, że muszą być to powiaty i województwa. Mamy już nawet powiaty grodzkie, co świadczy o tym, że samorząd powiatowy bardzo mocno usadowił się w Rzeczypospolitej. Powiat grodzki, który przejął *de facto* funkcję gminy, stał się nowym powiatem. Prekursorem przyszłości.

DWW: Mimo tak dużego znaczenia powiatów, ustawa zasadnicza o nich milczy. Wymienia za to gminę oraz nadmienia o wojewodzie. Czy fakt ten nie osłabia pozycji samorządu powiatowego?

JS: Rzeczywiście, nie jest może zbyt dobrze, że Konstytucja nie wymienia powiatów. Była to jedyna kwestia, której Komisja Konstytucyjna nie była w stanie przesądzić, stąd pozostawiła ją do uregulowania przez ustawę zwykłą.

W tej sprawie najbardziej zawiniło PSL, któremu wydawało się, że jego siła bierze się nie z powiatów, a z województw, których terytoria pokrywały się z podziałem na okręgi wyborcze. Partia ta była początkowo bardzo przeciwna tworzeniu powiatów. Po 1999 roku okazało się, że właściwie tylko dzięki powiatom przetrwała. *Notabene*, nawet liderzy partii nie zawsze potrafiały rozpoznać jej interes.

DWW: Uważa Pan, że zasadnym byłoby dziś postulowanie zmiany ustawy zasadniczej, wprowadzającej zapis o samorządzie powiatowym?

JS: Myślę, że dziś nie ma to większego znaczenia. W pierwszej kolejności, musielibyśmy dysponować

wizją nowej postaci decentralizacji. Sens wpisywania powiatu do Konstytucji istniałby w sytuacji, gdybyśmy zdefiniowali go odmiennie, niż obecnie, np. jako gminę podstawową. Tak zresztą stało się w Szwecji i w Niemczech. Taka jest tendencja ogólnoeuropejska. Bo przy obecnym stanie infrastruktury komunikacyjnej, ale także internetowej, gminy nie muszą pełnić już takiej funkcji, jaką pełniły kiedyś. A powiat jest tą strukturą, która zapewnia powiązanie samorządu z administracją rządową. Ponadto, na jego terenie działa sądownictwo, banki, są księgi wieczyste, szkolnictwo średnie, instytucje kultury, które działają w szerszym wymiarze. Powiat jest więc bardzo istotny.

DWW: Jakie najważniejsze wyzwania stoją dziś przed powiatami?

JS: To zapewne najlepiej wiedzą starostowie. Ja dostrzegam dwa główne wyzwania: starzejące się społeczeństwo i politykę migracyjną. Samorząd powiatowy powinien stać się partnerem, a nawet podmiotem rozwiązywania różnego rodzaju problemów imigranckich, tymczasem ciągle stoi na uboczu tych zadań.

Sens wpisywania powiatu do Konstytucji istniałby w sytuacji, gdybyśmy zdefiniowali go odmiennie, niż obecnie, np. jako gminę podstawową.

”

Jeśli chodzi o opiekę nad osobami starszymi, to oczywiście samorządy powiatowe bardzo dużo i – z tego co się orientuję – efektywnie działają w tym zakresie.

Ponadto, jako przewodniczący Społecznej Rady Funduszu Sprawiedliwości, działającej przy ministrze sprawiedliwości, widzę, jakim wyzwaniem jest prawidłowe rozwiązanie problemu opieki postpenitencjarnej oraz problemów ludzi, którzy są ofiarami przestępstw. Uważam, że zarządzając tym funduszem w dotychczasowej formie, tj. centralnie, nie da się prawidłowo realizować tych zadań. Tu także dostrzegam ogromną rolę samorządu powiatowego. ▶

Bardzo ostrzegam starostów przed marzeniami o pozycji prezydentów dużych miast, bo jest to droga do upartyjnienia samorządu, co jest zaprzeczeniem istoty państwa zdecentralizowanego i zasady pomocniczości.

DWW: Skoro już wspomniał Pan o starostach, czy jest coś co chciałby Pan im przekazać?

JS: Przede wszystkim, by porzucili myśl o tym, że będą kimś na kształt prezydentów dużych miast, bo jest to ślepy zaułek. Niektórzy – byli już na szczęście – starostowie, chcieliby wprowadzenia bezpośrednich wyborów na starostę. To rozwiązanie zniszczyłoby samorząd powiatowy. Owszem, taki starosta czułby się silny jak prezydent dużego miasta, ale przecież tu – powtarzam – nie chodzi o pozycję polityczną, tylko o interes lokalny. Bardzo ostrzegam starostów przed marzeniami o pozycji prezydentów dużych miast, bo jest to droga do upartyjnienia samorządu, co jest zaprzeczeniem istoty państwa zdecentralizowanego i zasady pomocniczości.

Starostowie, przede wszystkim, niech starają się być skutecznymi organami wykonawczymi własnych rad. Bo jest to miejsce koncentracji różnego rodzaju spraw i różnych interesów lokalnych. Powinni być bardzo wyczuleni na dobre stosunki z radami i czuć ich „oddech” na plecach. Uważam, że jest to bardzo dobry wiatr.

JEDNOSTKI POŚREDNIE W EUROPIE

DWW: Czy jest w Europie kraj, w którym odpowiedniki powiatów mają taką pozycję, że Polska mogłaby czerpać z niego wzorzec?

JS: Takim krajem jest Szwecja, która liczy obecnie około 300 gmin, będących w istocie powiatami. Notabene, istnienie unii polsko-szwedzkiej, po śmierci Stefana Batorego, pozostawiło trwałe wspólne ślady w administracji tych państw.

Szwedzka administracja wojewódzka oraz samorządowa są bardzo zbliżone do polskiej. Landstingi są dokładnie takie, jak przedwojenne województwa w Polsce, ponieważ u nas i u nich do dziś na czele organu wykonawczego, stał przedstawiciel rządu. Ponadto istniała rada.

Dobrze byłoby, gdybyśmy chętniej sięgali po rozwiązania szwedzkie nie tylko w kwestii samorządu, ale także władzy centralnej.

DWW: W bieżącym roku ZPP będzie stawiał na jeszcze silniejsze kontakty międzynarodowe. W jaki sposób – Pana zdaniem – współpraca międzynarodowa jednostek pośrednich w Europie powinna być budowana, by ich głos był bardziej słyszalny, a ich potrzeby bardziej uwzględniane?

JS: Sądzę, że należy zacieśniać współpracę przede wszystkim z najbliższymi nam krajami; tymi, które co do wielkości są z Polską porównywalne, jak: Anglia, Francja, Hiszpania czy Włochy.

Ponadto szukałbym kontaktów ze Szwecją, o której już mówiłem i Niemcami – bo przecież Landkreis jest dokładnym odpowiednikiem polskiego powiatu, a polski samorząd w XIX wieku był zbudowany na strukturach niemieckich. Warto obserwować wprowadzane przez nich rozwiązania.

ZAKOŃCZENIE

DWW: Panie Sędzio, na zakończenie użyjmy nieco wyobraźni: mamy rok 2026, z tym że reformy samorządowe...nigdy się w Polsce nie wydarzyły. Jak wygląda nasz kraj?

JS: Myślę, że taka sytuacja w ogóle nie byłaby możliwa. Wcześniej czy później doszłoby do jakiegoś usamorzadowania, dlatego że wszystkie kraje, także Polska, wzorowały się na Zachodzie, w którym ten samorząd istniał. U nas od razu zdobył bardzo silną pozycję, ale z czasem zaczęła być ona ograniczona. Obecna sytuacja jest bardzo niepokojąca.

DWW: Czy gdyby zaproponowano Panu uczestniczenie w pracach nad nową reformą samorządową, podjąłby się Pan tego zadania?

JS: Pamiętając, jaki był to wysiłek, zarówno w roku 1990, jak i w 1997 – w moim wieku – nie podjąłbym się już takich zadań. Ale zawsze z chęcią podzielił się wiedzą jako doradca.

DWW: Co by Pan zatem doradził?

JS: Po pierwsze, likwidację gmin obwarzankowych oraz przemyślenie pozycji gmin wiejskich i małomiasteczkowych. Po drugie, wyraźne rozgraniczenie stanowisk politycznych i urzędniczych. Po trzecie, ograniczenie roli wojewodów wyłącznie do funkcji reprezentanta rządu centralnego, a nawet odebranie im możliwości wydawania decyzji o uchyleniu uchwał organów samorządowych.

Uważam, że wojewodowie kompletnie nie sprawdzają się w roli nadzorcy samorządu i w tym zakresie powinni dysponować jedynie prawem zażalenia do Sądu Administracyjnego uchwał samorządowych. Natomiast decyzje o tym, czy te uchwały są zgodne z prawem, czy nie, powinny podejmować sądy administracyjne. Wojewodowie bardzo często realizują interes własnej partii, nie uwzględniając całości systemu prawa, w związku z czym ich rola powinna być skurczona. Odebrałbym im także wszystkie zadania wiążące się z prowadzeniem jakichś przedsięwzięć. Gospodarzem w województwie ma być samorząd wojewódzki i zarząd wojewódzki. Wojewoda powinien być jedynie reprezentantem rządu w terenie, jego „oczami” i „uszymi”, by ten nie był skazany wyłącznie na działanie służb specjalnych; ale bez funkcji zarządczych i nadzorczych.

Taki kierunek obrałbym przy pracach nad nową reformą.

DWW: Dziękuję za rozmowę. ●

rozmawiała
Anna Dąbrowska
Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

Siła tkwi w jedności

Relacja z XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich

„Będziemy walczyć o szpitale do skutku. Będziemy walczyć o prawdziwe finansowanie samorządów. Będziemy przy każdym projekcie ustawy, przy każdej poprawce, przy każdej decyzji, która dotyczy samorządów powiatowych

– mówił Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzej Płonka do Zgromadzenia Ogólnego ZPP.

W Karpaczu, 17-18 czerwca br., odbyło się XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich (ZO). Jak co roku, był to czas, w którym delegaci powiatów i miast na prawach powiatu, rozmawiali o najważniejszych wyzwaniach organizacji i samorządu powiatowego.

Podczas zjazdu uczestnicy podsumowali działalność Związku Powiatów Polskich w 2025 r., omówili sprawozdanie finansowe, przyjęli budżet ZPP na rok 2026 oraz wyznaczyli kierunki działania organizacji na najbliższe miesiące. Nagrodzono również wyjątkowe osiągnięcia.

ZPP W WYSTĄPIENIACH GOŚCI

Głównym punktem całego wydarzenia były obrady plenarne Zgromadzenia Ogólnego. Posiedzenie otworzył i poprowadził Prezes Zarządu ZPP Andrzej Płonka. Tradycyjnie już, spotkanie rozpoczęło się od uczczenia pamięci samorządowców, którzy w czasie ostatnich miesięcy odeszli.

Z prezentacją filmową można zapoznać się na kanale **YouTube ZPP** ([youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich](https://www.youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich)).

RELACJA

Spotkanie zgromadziło nie tylko delegatów JST zrzeszonych w Związku, ale również zaproszonych gości: przedstawicieli instytucji centralnych, podmiotów współpracujących z organizacją oraz ekspertów samorządowych.

List Prezydenta RP **Karola Nawrockiego** do zgromadzonych odczytał sekretarz stanu, zastępca szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **Adam Andruszkiewicz**. Prezydent podziękował organizatorom wydarzenia za wysiłek podejmowany na rzecz Polaków, korzystających z usług publicznych świadczonych przez powiaty, zrealizowanych przez nie inwestycji oraz pracy starostw.

„Z obecnej perspektywy działania podejmowane przez Państwa stowarzyszenie należy docenić jako istotny wkład w budowanie narodu świadomego, suwerennego i odpowiedzialnego. Należy też docenić Państwa zasługi, jeśli chodzi o kształtowanie profesjonalnej, transparentnej i nowoczesnej administracji na szczeblu powiatowym. Te dwie sfery naszego życia publicznego – administracja lokalna i społeczności powiatowe – znalazły się w centrum zainteresowania Związku Powiatów Polskich. Od lat pozostaje on rzecznikiem sprawnego i silnego samorządu, odpowiadającego na potrzeby Rodaków. Konsekwentnie działają Państwo na rzecz zwiększenia zaangażowania mieszkańców we wspólne sprawy i aktywnego wspierania ich przez lokalne urzędy i instytucje publiczne – pisał Prezydent RP.

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich **Stanisław Trociuk** przedstawił kilka uwag dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce z perspektywy Rzecznika Praw Obywatelskich.

„Uczestnicząc w poprzednich latach w Zgromadzeniu, wskazywałem na postępujący proces przejmowania przez administrację centralną zadań, które dotychczas były wykonywane przez jednostki samorządu terytorialnego. Proces ten dokonywał się wbrew postanowieniom Konstytucji, która nakazuje powierzyć samorządowi istotną część zadań publicznych. Z przykrością trzeba stwierdzić, że chociaż proces ten został zahamowany, to jednak nie

został dotychczas w znaczący sposób odwrócony. (...) Odbudowa decentralizacji nie jest traktowana priorytetowo i ma bardzo wybiórczy, częściowy charakter – mówił, powołując się na Indeks Samorządności za rok 2025, opublikowany przez Fundację im. Stefana Batorego.

Zastępca RPO zaakcentował także problem związany z zapewnieniem jednostkom samorządu terytorialnego odpowiednich środków na realizację powierzanych im zadań, zwracając szczególną uwagę na sytuację finansową szpitali powiatowych.

„(...) kondycja finansowa szpitali powiatowych ma istotne znaczenie z punktu widzenia realizacji konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia oraz prawa obywateli, niezależnie od sytuacji materialnej, do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Obecnie realizacja tych praw jest zagrożona w sytuacji – jak wynika z danych Związku Powiatów Polskich – gdy ponad 60% szpitali powiatowych posiada wymagalne zobowiązania, a więc ma problemy związane z regulowaniem na bieżąco zobowiązań finansowych. Ten stan rzeczy będzie zaś w sposób nieunikniony prowadził do ograniczenia dostępności świadczeń opieki zdrowotnej. (...) Problem ten ma charakter systemowy, co oznacza, że nie może on zostać rozwiązany jedynie za pomocą działań doraźnych, a więc bez zasadniczych zmian na szczeblu centralnym dotyczących finansowania szpitali powiatowych, które to finansowanie w przeważającej mierze następuje poprzez Narodowy Fundusz Zdrowia – mówił.

Stanisław Trociuk zauważył także, że problemy finansowe JST będą się zwiększać w związku ze starzeniem się społeczeństwa i zjawiskiem depopulacji.

„Problemy finansowe będą narastać i w sposób oczywisty przełożą się także na poziom realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego gwarantowanych Konstytucją wolności i praw ekonomicznych, społecznych i kulturalnych – prognozował. ▶

Stefan Löwl, starosta powiatu Dachau i przewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej w ramach CEMR, wyraził zadowolenie z bliskich stosunków między samorządami lokalnymi w Polsce i w Niemczech, wskazując na łączące je podobieństwa i potrzebę kooperacji.

„Pomimo różnic politycznych i administracyjnych, powiaty w obu krajach stoją przed podobnymi wyzwaniami. Starzenie się społeczeństwa, presja na finanse publiczne, zapewnienie dostępu do usług publicznych oraz reagowanie na zmiany społeczne i technologiczne, zwłaszcza postępującą cyfryzację, sprawiają, że rola administracji powiatowej staje się coraz ważniejsza. Dochodzą do tego nowe wyzwania, takie jak kryzys uchodźczy, obrona cywilna czy przygotowanie do zmian związanych z klimatem. To właśnie my, powiaty, tworzymy fundamenty stabilnego państwa i stabilnej demokracji. Jesteśmy najbliżej obywateli i odpowiadamy za realizację wielu kluczowych zadań publicznych. Jeśli nie funkcjonujemy sprawnie, nie funkcjonuje również państwo, a obywatele tracą do niego zaufanie. Dlatego tak ważne jest poznanie doświadczeń obu krajów, uczenie się od siebie nawzajem i poszukiwanie wspólnych rozwiązań – mówił.

Violetta Frys, dyrektor Wydziału Europa, Partnerstwa i Fundusze Europejskie, pełnomocnik ds. Europy w powiecie Saarpfalz, odczytała list starosty **Franka Johna**, który ze względu na wcześniej podjęte zobowiązania nie mógł uczestniczyć w wydaniu.

Niemiecki starosta wyraził głębokie uznanie dla działalności Związku Powiatów Polskich, w tym dla zaangażowanej współpracy w różnych obszarach

samorządu terytorialnego, m.in. z reprezentowanym przez niego powiatem. Podkreślił, że od lat 90. ubiegłego wieku powiat ten z pasją i zaangażowaniem stara się przełamywać historycznie uwarunkowany dystans, rozwijając partnerską współpracę z naszym krajem.

„Dziś, współpraca europejska rozgrywa się w dużej mierze na osi Francja-Niemcy-Polska. Z tego względu wszystkie nasze projekty realizujemy pod szyldem Trójkąta Weimarskiego w ramach naszego trójstronnego porozumienia – pisał.

Mykhail Mykolayovych Lavriv, Wiceprezes Ukraińskiego Stowarzyszenia Rad Rejonów i Obwodów Ukrainy oraz Przewodniczący Rady Rejonu Kałusz, wyraził wdzięczność samorządowcom i polskiemu narodowi za wsparcie i pomoc Ukrainie od początku wojny.

„Dziękuję za wasze otwarte drzwi, za otwarte serca, za to, że pomagacie naszym ludziom, za tę przychylność, którą dajecie tym potrzebującym ludziom, a także za takie duże wsparcie ukraińskim żołnierzom. Teraz to jest bardzo potrzebne – mówił, podkreślając znaczenie utrzymywania wzajemnych relacji. – Dziś te kontakty są dla nas bardzo ważne, bo ta nasza przyjaźń między powiatami ukraińskimi i polskimi jest tym mostem Ukrainy do Europy.

Na koniec wystąpienia ukraiński samorządowiec wręczył Prezesowi Andrzejowi Płonce symboliczny prezent – obraz karpackich gór.

„Bo Karpaty nie dzielą Ukrainy i Polski. Karpaty łączą nasze narody, wspólną historię, kulturę i przyjaźń – uzasadniał.

Arkadiusz Kosiński, wiceprezes Zarządu Unii Miasteczek Polskich i burmistrz Brwinowa, w imieniu prezesa UMP **Grzegorza Cichego**, podziękował Zarządowi Związku Powiatów Polskich za współpracę między organizacjami, w tym w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i jej Zespołów problemowych.

Imienne podziękowania i wyrazy uznania skierował do Prezesa Andrzeja Płonki, Wiceprezesa Jana Grabkowskiego, Kierownika Działu Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura mec. Bernadety Skóbel oraz Zastępcy Dyrektora Biura ZPP dr. Grzegorza Kubalskiego.

Witold Magryś, Dyrektor Biura Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, wyraził uznanie dla ZPP za pracę na rzecz dobrze pojmowanych interesów samorządowych.

„Mamy przyjemność, tak się złożyło, współpracować bardzo blisko od kilku miesięcy w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Im dłużej ta współpraca trwa, tym bardziej utwierdzam się w przekonaniu, że spośród kilkudziesięciu różnych organizacji samorządowych tylko kilka w Polsce jest w stanie prowadzić rzeczowy dialog z rządem. Może dialog to nie jest dobre słowo. W ostatnich latach to jest konfrontacja na argumenty. Państwo jesteście w tym bardzo skuteczni i bardzo Państwu za to dziękuję – powiedział.

Działalność ZPP w obszarze legislacji została doceniona również przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolskich.

„Wiemy dobrze, że są to trudne relacje. Często jest to kwestia przeciągania za krótkiej koidry w każdym kierunku. Jednak cieszymy się, że Państwo nie odpuszczacie. Wspieracie w tych działaniach nie tylko szczebel powiatowy, ale także gminy wiejskie, gminy miejskie, a także regiony – mówił Dyrektor Biura SGiPW **Tomasz Telesiński**, w imieniu przewodniczącego Stowarzyszenia **Jacka Gursza**.

Spośród zaproszonych gości głos zabrał także **Józef Neterowicz**, ekspert ds. energii odnawialnej, który poruszył problem znaczenia cen energii na kierunek rozwoju kraju.

„Stoimy przed sytuacją, w tej chwili, w Polsce, gdzie ceny energii będą decydowały o tym, w jakim kierunku będziemy się rozwijali. Daleko idące plany z energetyką nuklearną prawdopodobnie zaczną rozwiązywać nasze problemy za jakieś 10-15 lat. Natomiast my te problemy musimy zacząć rozwiązywać teraz. W krajach na północ od Polski cena energii to około 10-15 groszy za kilowatogodzinę. Jeżeli nie zaczniemy zbliżać się do tych poziomów cen w Polsce, to będzie naprawdę bardzo trudno konkurować z produktami, które oparte są na cenie energii elektrycznej – przestrzegali.

„RAZEM JESTEŚMY SILNIEJSI”

Zgromadzenie Ogólne przyjęło sprawozdanie Prezesa Zarządu ZPP z działalności Zarządu oraz sprawozdanie finansowe za rok 2025.

Informacje na temat działalności organizacji w minionym roku, w formie materiału wideo, można obejrzeć na stronie: www.zpp.pl ► Informacja o ZPP ► Sprawozdanie z działalności ZPP

Podjęta została także uchwała w sprawie przyjęcia budżetu ZPP na 2026 rok.

Miniony rok podsumował w swoim wystąpieniu Prezes Zarządu **Andrzej Płonka**, podkreślając przy tym znaczenie istnienia samorządu. ►

„Gdy mieszkańcy potrzebują pomocy, nie dzwonią do abstrakcyjnych instytucji, zwracają się do samorządu: gminy, starostwa, do szpitala powiatowego, do szkoły, do domu pomocy społecznej. To właśnie tutaj państwo staje się rzeczywistością. Nie w ustawach, nie w konfrontacjach prasowych, nie w politycznych sporach. Państwo staje się rzeczywistością wtedy, gdy karetka dojeżdża na czas, gdy droga jest przejezdna, gdy uczeń może rozpocząć naukę, gdy senior otrzymuje opiekę, gdy bezrobotny znajduje wsparcie. Samorząd powiatowy nie jest dodatkiem do państwa. Samorząd powiatowy jest jednym z jego fundamentów. Fundamentów, bez których państwo po prostu by się posypało – przekonywał.

Prezes Związku z dumą mówił o dołączaniu do organizacji kolejnych jednostek, podkreślając, że siła tkwi w jedności:

„Nowe powiaty i miasta na prawach powiatu nie przychodzą do Związku Powiatów Polskich dlatego, że muszą. Przychodzą dlatego, że chcą. Dlatego, że widzą, co robimy. Dlatego, że rozumieją, że w pojedynkę można przetrwać, a razem można wygrać. Każdy nowy członek to nie tylko kolejna jednostka w statystyce. To kolejny głos, kolejna wspólnota, kolejne potwierdzenie, że środowisko powiatowe chce mówić jednym głosem. I właśnie w tej jedności tkwi nasza największa siła.

Prezes Zarządu ZPP nie ograniczył swojego wystąpienia do mówienia o sukcesach. Poruszył również te tematy, które są dla samorządowców trudne, a których dotąd – mimo usilnych starań – nie udało się rozstrzygnąć pozytywnie, jak system ochrony zdrowia czy finansowanie zadań zleconych.

„Powiedzmy to wprost: polskie szpitale powiatowe znajdują się w najpoważniejszym kryzysie finansowym od wielu lat. I nie jest to problem pojedynczych jednostek. To jest problem systemowy, ogólnopolski. Problem bezpieczeństwa zdrowotnego milionów

obywateli. (...) Niepokój budzi nie tylko sytuacja w ochronie zdrowia. Niepokój budzi kondycja finansowa jednostek samorządu terytorialnego. Coraz więcej obowiązków, coraz większe koszty, coraz większa presja, a system dochodów samorządowych nadal nie odpowiada wyzwaniom XXI wieku. Powiaty nie oczekują przywilejów. Powiaty oczekują stabilności, przewidywalności, uczciwego powiązania zadań z finansowaniem.

„Przed nami kolejny rok. Nie będzie łatwy. Nikt z nas nie ma co do tego żadnych złudzeń. Ale patrzę na tę salę z ogromnym przekonaniem, że środowisko samorządowe ma siłę, by sprostać każdemu wyzwaniu. Bo największym kapitałem Związku Powiatów Polskich nie są budynki, nie są procedury, nie są statystyki. Są ludzie. A w tym i my, bo przecież jesteśmy również mieszkańcami powiatów. Ludzie, samorządowcy, osoby, które każdego dnia udowadniają, że odpowiedzialność za wspólnotę nie jest pustym hasłem. Mamy plan, mamy narzędzia, mamy doświadczenie i mamy najważniejsze – jedność. Jest nas coraz więcej. To ta sala pokazuje. Będziemy walczyć o szpitale do skutku. Będziemy walczyć o prawdziwe finansowanie samorządów do skutku. Będziemy przy każdym projekcie ustawy, przy każdej poprawce, przy każdej decyzji, która dotyczy powiatów. A w wielu przypadkach proszą nas o to wsparcie również i gminy. I będziemy rosnać – bo Związek Powiatów

Polskich rośnie, bo kolejne powiaty i miasta na prawach powiatu rozumieją, że razem jesteśmy silniejsi – skłonił Prezes.

Założenia do programu działania ZPP na bieżący rok, przyjęte następnie przez ZO w drodze uchwały, przedstawił dr **Grzegorz Kubalski**.

„Główny rdzeń naszej działalności, jako Związku Powiatów Polskich, idzie wzdłuż dwóch głównych osi – mówił. – Pierwszą z nich jest obrona interesów powiatów. Dotyczy to przede wszystkim obrony interesów powiatu w ramach procesu legislacyjnego (...). Drugą oś naszego działania związana jest z bezpośrednim wsparciem samorządów powiatowych w Państwa codziennej działalności. (...) A więc kwestia Dziennika Warto Wiedzieć, kwestia newsletterów opisujących nie tylko działania Związku, ale również kwestie, które są związane ze źródłami finansowania zadań powiatowych. Mamy wreszcie do czynienia z kwestią szkoleń, publikacji, analiz w sprawach istotnych dla samorządu. Te wszystkie działania będziemy kontynuować.

Jak dodał, priorytetami ZPP w obszarze legislacji będą: system dochodów JST, opieka zdrowotna, publiczny transport zbiorowy i szeroko rozumiana opieka społeczna.

Poza głównymi osiami działalności ZPP, organizacja będzie wzmacniać współpracę międzynarodową (lobbowanie interesów jednostek administracyjnych szczególnie pośredniego w ramach prac wspólnot europejskich) oraz krajową (związaną w dużej mierze ze środowiskiem akademickim).

Novum w działalności ZPP będzie pilotowanie wybranych powiatów w dochodzeniu roszczeń wobec Skarbu Państwa na drodze sądowej w sprawach związanych z finansowaniem zadań zleconych.

Zgromadzenie Ogólne, podczas swoich obrad, przyjęło także 10 stanowisk (piszemy o nich dalej).

O NAJISTOTNIEJSZYCH ZMIANACH W PRAWIE

Spotkanie w tak liczny gronie było okazją do przekazania delegatom wiedzy na najważniejsze tematy, dotyczące powiatów i miast na prawach powiatu. Prezentacji zagadnień, podczas Forów tematycznych poprzedzających obrady plenarne, dokonali prawnicy z Działu Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura ZPP.

Panel rozpoczęło wystąpienie mec. **Bernadety Skóbel** na temat istotnych zmian w zadaniach powiatów w obszarze polityki społecznej. Najważniejsze zmiany w obszarze geodezji i kartografii przedstawił z kolei **Mateusz Jabłoński**. Dr **Grzegorz Kubalski** omówił zmiany, jakie prawdopodobnie czekają powiaty w zakresie publicznego transportu zbiorowego. Mec. **Adrian Pokrywczyński** przedstawił najnowsze zmiany w obszarze zarządzania kryzysowego i ochrony ludności, z kolei **Piotr Majoch** opowiedział o wpływie demografii na sytuację w oświacie ponadpodstawowej. Spotkanie zakończyło wystąpienie **Ewy Pomian-Jądzewskiej**, ekspertki we wdrażaniu i wykorzystaniu systemu LEX w Wolters Kluwer, która omówiła kwestię zastosowania LEX Expert AI w praktyce działania starostw i urzędów miast na prawach powiatu. ▶

WYRÓŻNIENI

Jak co roku zjazd delegatów na Zgromadzenie Ogólne ZPP był okazją do wyróżnienia osoby szczególnie ważnej dla środowiska samorządu powiatowego. W tym roku honorową statuetkę otrzymał płk dr n. med. **Arkadiusz Kosowski**, dyrektor Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej. W swoim wystąpieniu Pułkownik opowiedział o realizowanych i proponowanych przez Departament inicjatywach.

W czasie posiedzenia powiatom i miastom na prawach powiatu, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy dołączyły do Związku, wręczono symboliczne

akty przyjęcia w poczet członków organizacji. W ten sposób powitano miasta: **Tarnów** i **Wrocław**, oraz powiaty: **brzozowski**, **gorzowski**, **krośnieński**, **lipnowski**, **sanocki**, **stuspecki** oraz **turecki**.

Ponadto, podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Związkiem Powiatów Polskich a Instytutem Studiów Europejskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, co stanowi kolejny krok w budowaniu trwałego partnerstwa pomiędzy środowiskiem akademickim i samorządowym.

„Ta współpraca, myślę, że będzie owocowała w przyszłości. Bardzo wielu naszych absolwentów potem odnajduje swoją drogę życiową w samorządach. (...) połączenie wiedzy akademickiej z doświadczeniem i wiedzą, którą Państwo posiadacie, myślę, że jest bezcenne i pozwoli na rozwój nie tylko nauki, ale także pozwoli na wspólne znajdowanie rozwiązań problemów, przed którymi stoimy – mówiła Dyrektorka Instytutu Studiów Europejskich UJ, dr hab. **Kinga Anna Gajda**, prof. UJ.

Wieczorem, na specjalnej gali, odbyło się uroczyste wręczenie nagród i dyplomów laureatom Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu za rok 2025 (piszemy o tym dalej). ●

Anna Dąbrowska

Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

Zgromadzenie Ogólne jest najwyższą władzą Związku, do której wyłącznych kompetencji należy m.in.: kształtowanie programu działalności Związku, uchwalanie Statutu oraz budżetu Związku. ZO ZPP może ponadto podejmować stanowiska, apele, rezolucje lub inne akty o podobnym charakterze w sprawach istotnych dla wspólnot samorządowych.

Związek Powiatów Polskich rośnie w siłę

Dziewięć nowych samorządów powiatowych dołącza do najpowszechniejszej organizacji w Polsce

W trakcie XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się w malowniczym Karpaczu, w gronie członków tej prestiżowej organizacji samorządowej oficjalnie powitano dziewięć kolejnych wspólnot lokalnych.

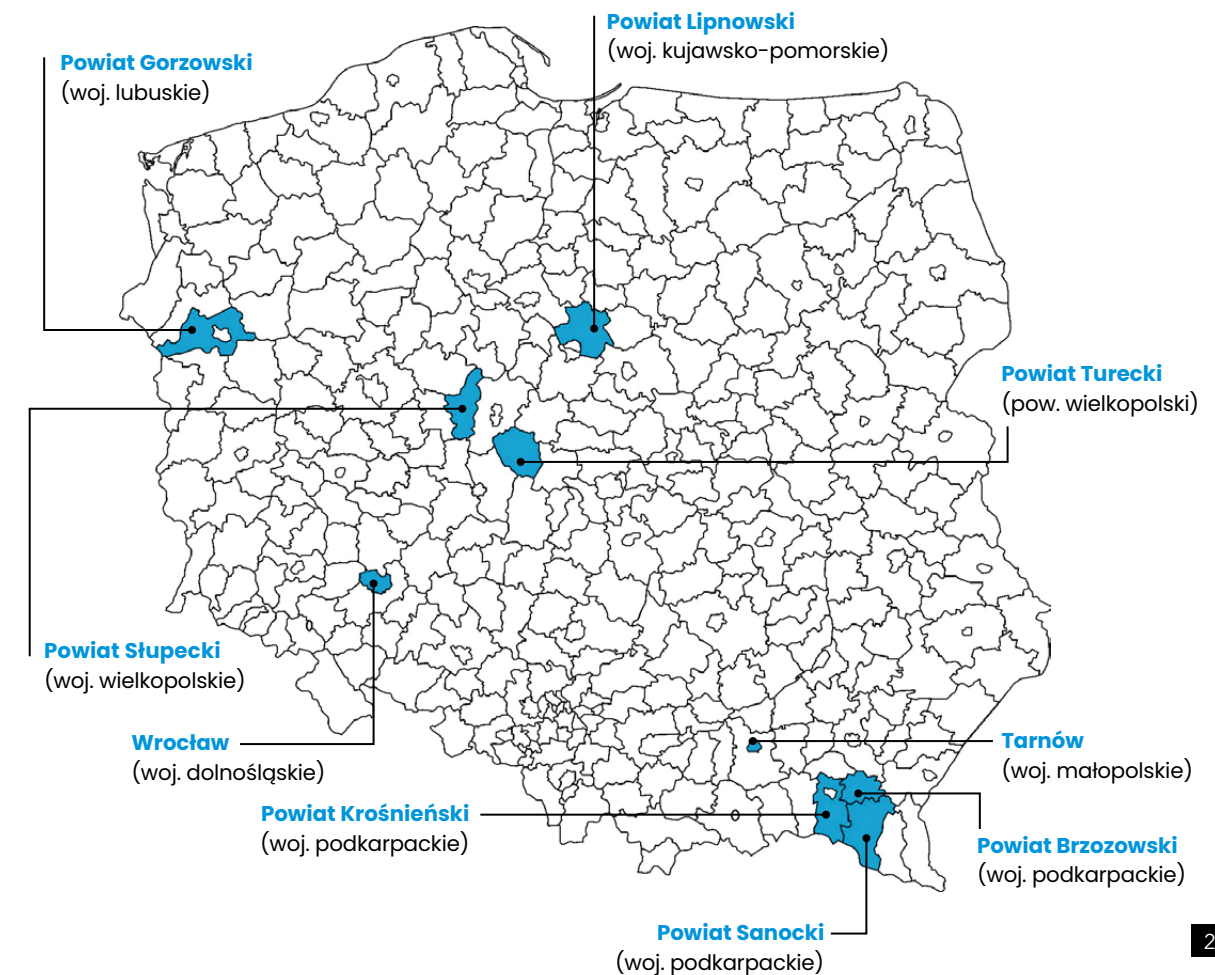
Symboliczne akty przyjęcia przygotowano dla przedstawicieli siedmiu powiatów oraz dwóch miast na prawach powiatu. Tym samym Związek Powiatów Polskich liczy dziś 318 członków – 304 powiaty oraz 14 miast na prawach powiatu – i umacnia swoją pozycję jednej z najważniejszych i najbardziej wpływowych organizacji samorządowych w kraju.

KARPACZ ŚWIADKIEM HISTORII. XXXIII ZGROMADZENIE OGÓLNE ZPP

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich od lat stanowi najważniejsze wydarzenie w kalendarzu polskiego samorządu powiatowego. Tegoroczna, trzydziesta trzecia edycja, zorganizowana w sercu Karkonoszy, stała się wyjątkową okazją do powitania nowych członków organizacji – samorządów, które w ciągu ostatnich miesięcy zdecydowały się dołączyć do wspólnoty powiatowej i korzystać z doświadczeń, wiedzy oraz siły lobbystycznej, jaką oferuje Związek.

Nowi członkowie reprezentują Polskę w całej jej różnorodności – od Kujaw i Pomorza, przez Wielkopolskę, Podkarpacie, Ziemię Lubuską, Dolny Śląsk, aż po Małopolskę. To samorządy o zróżnicowanym charakterze: rolniczo-przemysłowe, uzdrowiskowe, turystyczne, akademickie i kulturalne. Łączy je przekonanie, że wspólne działanie jest skuteczniejsze niż samotna droga.

ZPP ROŚNIE W SIŁĘ

NOWI CZŁONKOWIE - KIM SĄ I SKĄD PRZYCHODZĄ?

✓ Powiat Lipnowski Perła Ziemi Dobrzyńskiej

Powiat Lipnowski, leżący w województwie kujawsko-pomorskim z siedzibą w Lipnie, wchodzi w skład historycznej Ziemi Dobrzyńskiej – jednego z najbardziej atrakcyjnych regionów Kujaw i Pomorza. Obejmuje 9 gmin: jedną miejską, dwie miejsko-wiejskie i sześć wiejskich. Jego największym skarbem są nadwiślańskie krajobrazy, w których urokliwe jeziora, malownicze rzeki oraz rozległe lasy tworzą wyjątkową przestrzeń zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Na czele powiatu stoi Starosta Krzysztof Baranowski.

Przystąpienie Powiatu Lipnowskiego do Związku otwiera nowe perspektywy dla tej wspólnoty – dostęp do ogólnopolskiej sieci doświadczeń samorządowych i możliwość wzmocnienia głosu regionu na forum krajowym.

✓ Powiat Słupecki Gdzie natura spotyka Europę

Powiat Słupecki z siedzibą w Słupcy, położony w województwie wielkopolskim, to obszar niezwykle urodny przyrodniczej. Jego 8 gmin (jedna miejska, jedna miejsko-wiejska i sześć wiejskich) tworzy mozaikę malowniczych jezior, zielonych lasów i urokliwych dolin. Szczególną dumą regionu jest Nadwarciański Park Krajobrazowy w Łądzie, wpisany w europejską sieć Natura 2000 – dowód na wyjątkowe walory ekologiczne tego obszaru.

Starosta Marek Dąbrowski, stając na czele powiatu, z pewnością będzie mógł teraz liczyć na wsparcie i doświadczenie blisko 320 samorządów skupionych w Związku. ▶

✓ Powiat Turecki

Silny rolnictwem i przemysłem

Wschodnia Wielkopolska to naturalny dom Powiatu Tureckiego, którego siedziba mieści się w Turku. Dziewięć gmin wchodzących w jego skład (jedna miejska, dwie miejsko-wiejskie i sześć wiejskich) tworzy obszar o wyraźnym charakterze rolniczo-przemysłowym. Gospodarka powiatu opiera się na trzech filarach: rolnictwie, działalności produkcyjnej oraz sektorze usługowym.

Powiat Turecki to jednak nie tylko praca i przemysł – region wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym, terenami o walorach przyrodniczych oraz korzystnym położeniem komunikacyjnym w środkowej Polsce. Starosta Jan Smak wprowadza swój powiat w szeregi organizacji, która może wesprzeć go w dalszym rozwoju i promocji regionu.

✓ Powiat Sanocki

U podnóża Karpat, przy granicy ze Słowacją

Powiat Sanocki to jeden z najpiękniej położonych regionów Polski. Usytuowany w województwie podkarpackim, przy granicy słowackiej, ze swoją siedzibą w Sanoku leży na styku Karpat Zachodnich i Wschodnich. To unikalne położenie geograficzne sprawia, że krajobraz powiatu jest wyjątkowo zróżnicowany, a bogactwo przyrodnicze nie ma sobie równych.

Osiem gmin powiatu (jedna miejska, jedna miejsko-wiejska i sześć wiejskich) przyciąga turystów licznymi atrakcjami. Wśród nich prym wiodą dwie perły: Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku – jeden z największych skansenów w Polsce – oraz Muzeum Historyczne mieszczące się w imponującym Zamku Królewskim. Staroście Robertowi Pieszczochowi i całej społeczności powiatu serdecznie gratulujemy dołączenia do ZPP.

✓ Powiat Brzozowski

Drewniane skarby na Liście UNESCO

Powiat Brzozowski, leżący w województwie podkarpackim z siedzibą w Brzozowie, jest dowodem na to, że małe obszary regiony mogą mieć ogromne znaczenie kulturowe. Sześć gmin powiatu (jedna miejsko-wiejska i pięć wiejskich) obejmuje malowniczy obszar Pogórza Dynowskiego o zróżnicowanym krajobrazie wzgórz i dolin.

To, co czyni ten powiat wyjątkowym na skalę światową, to drewniane kościoły w Bliznem i Haczowie, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Te unikalne zabytki architektury sakralnej, sięgające swoją historią późnego średniowiecza, stanowią dobro całej ludzkości. Starosta Jacek Adamski staje na czele powiatu z bogatą tradycją i historią, których wartości ZPP pomoże promować na forum ogólnopolskim.

✓ Powiat Krośnieński

Uzdrowiska, Beskid i skarby natury

Powiat Krośnieński to jeden z najciekawszych regionów Podkarpacia. Z siedzibą w Krośnie obejmuje 10 gmin (cztery miejsko-wiejskie i sześć wiejskich) rozciągających się przez tereny Pogórza Dynowskiego, Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej oraz Beskidu Niskiego. Ta różnorodność krajobrazowa tworzy niezwykle warunki zarówno dla turystów, jak i dla mieszkańców szukających harmonii z naturą.

Prawdziwym klejnotem regionu są znane uzdrowiska – Iwonicz-Zdrój i Rymaków-Zdrój – wykorzystujące naturalne wody lecznicze o udokumentowanych właściwościach terapeutycznych. To miejsca, do których co roku przyjeżdżają tysiące kuracjuszy z całego kraju. Starosta Jan Pelczar może teraz liczyć także na wsparcie ZPP w promowaniu unikalnych walorów swojego regionu.

✓ Powiat Gorzowski

Brama między Polską a Niemcami

Powiat Gorzowski zajmuje szczególne miejsce na mapie Polski. Położony w zachodniej części kraju, na północnym skraju województwa lubuskiego, z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim, graniczy bezpośrednio z Niemcami. To strategiczne położenie stwarza wyjątkowe możliwości współpracy transgranicznej i stanowi jeden z jego największych atutów.

Siedem gmin powiatu (jedna miejska, jedna miejsko-wiejska i pięć wiejskich) tworzy przestrzeń bogatą przyrodniczo – rzeki, jeziora, wzgórza morenowe, kompleksy leśne i rezerваты tworzą doskonałe warunki dla turystyki. Starosta Krzysztof Karwatowicz wprowadza swój powiat do organizacji, która może być szczególnie pomocna w rozwijaniu współpracy z partnerami po obu stronach Odry.

✓ Wrocław

Dolnośląska metropolia dołącza do ZPP

Wrocław – stolica Dolnego Śląska, miasto na prawach powiatu, europejska metropolia nad Odrą i jej dopływami – to bez wątpienia jeden z najważniejszych ośrodków akademickich, naukowych, kulturalnych i gospodarczych w Polsce. Charakterystyczny system wysp, mostów i kładek sprawia, że Wrocław jest nazywany polską Wenecją, a jego wyjątkowy klimat przyciąga studentów, naukowców, turystów i inwestorów z całego świata.

Wrocław aktywnie rozwija współpracę międzynarodową, realizując liczne projekty z miastami partnerskimi i organizacjami zagranicznymi. Dołączenie do Związku Powiatów Polskich przez tak duże i znaczące miasto jest wyraźnym sygnałem, że wartości wspólnego samorządowego działania są doceniane niezależnie od wielkości wspólnoty. Prezydentem miasta jest Jacek Sutryk.

✓ Tarnów

Polski Biegun Ciepła z renesansowym sercem

Tarnów, miasto na prawach powiatu w województwie małopolskim, kryje w sobie wyjątkową duszę. Nazywany „Polskim Biegunem Ciepła” ze względu na jedno z najwyższych średnich temperatur w kraju, przyciąga nie tylko słońcem. Jego renesansowe Stare Miasto należy do najcenniejszych i najlepiej zachowanych zespołów zabytkowych w Polsce – spacer po tarnowskim rynku to podróż w czasie do epoki złotego renesansu.

Tarnów to równocześnie ważny ośrodek kulturalny, edukacyjny i gospodarczy Małopolski. Prezydent Jakub Kwaśny i całe miasto wnoszą do Związku nie tylko swoje doświadczenia, ale też unikalny charakter – południe Polski z jego tradycjami, kulturą i ambicjami.

ZWIĄZEK ROŚNIE W SIŁĘ – 318 CZŁONKÓW, JEDEN GŁOS

Dołączenie dziewięciu nowych samorządów sprawia, że Związek Powiatów Polskich liczy dziś 318 członków, wśród których znajduje się 304 powiaty i 14 miast na prawach powiatu. To niemal pełne spectrum samorządu powiatowego w Polsce – organizacja obejmująca wspólnoty zamieszkałe przez miliony Polaków.

Siła Związku tkwi nie tylko w liczbach. ZPP jest dziś platformą wymiany doświadczeń, szkołą dobrych praktyk samorządowych i przede wszystkim wspólnym głosem powiatów w dialogu z administracją rządową. W czasach, gdy decyzje centralne bezpośrednio wpływają na życie lokalnych społeczności, posiadanie silnej reprezentacji na szczeblu krajowym jest nieocenione.

Nowi członkowie – od nadwiślańskiego Lipna po dolnośląski Wrocław, od beskidzkiego Krosna po słoneczny Tarnów – tworzą obraz Polski różnorodnej, bogatej tradycją i ambicjami, a zarazem zjednoczonej w trosce o dobro swoich mieszkańców.

ZARZĄD ZPP: „KAŻDY NOWY CZŁONEK WZMACNIA NAS WSZYSTKICH”

Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzej Płonka wyraził satysfakcję z przyjęcia kolejnych samorządów w szeregi organizacji. W swojej wypowiedzi podkreślał, że każdy nowy członek wzmacnia potencjał Związku i potwierdza, że wspólne działanie przynosi realne korzyści dla lokalnych wspólnot. ▶

” Z roku na rok zrzeszamy coraz więcej powiatów i miast na prawach powiatu – mówi Prezes Zarządu ZPP. – **Samorządowcy coraz wyraźniej dostrzegają wartość współpracy opartej na wymianie doświadczeń, dzieleniu się dobrymi praktykami oraz budowaniu silnego, wspólnego głosu w dialogu z administracją rządową.**

Prezes Zarządu ZPP złożył również nowym członkom życzenia owocnej współpracy, skutecznej realizacji samorządowych inicjatyw oraz dalszego rozwoju w ramach wspólnoty powiatowej.

PERSPEKTYWY - KU PEŁNIEJSZEJ POLSCE POWIATOWEJ

Akcesja kolejnych samorządów powiatowych do Związku Powiatów Polskich to nie tylko statystyczny wzrost liczby członków. To sygnał, że model współpracy samorządowej, oparty na solidarności, wymianie wiedzy i wspólnym lobbingu, sprawdza się i jest coraz szerzej doceniany.

Polska to kraj 380 powiatów i miast na prawach powiatu. ZPP skupia już 318 z nich. Z każdym nowym członkiem organizacja staje się pełniejszym reprezentantem polskiego samorządu, a jej głos – donośniejszy i bardziej wiarygodny. Zgromadzenie Ogólne w Karpaczu 17 czerwca 2026 roku zapisało się jako kolejny krok ku temu celowi. ●

Alicja Cisowska
Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

ZPP nagrodził działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego i odporności państwa

Podczas XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu, Honorową Statuetką Związku Powiatów Polskich uhonorowany został płk dr n. med. Arkadiusz Kosowski, Dyrektor Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej.

Wyróżnienie zostało przyznane w uznaniu szczególnych zasług Pułkownika na rzecz budowania bezpieczeństwa zdrowotnego państwa oraz rozwoju współpracy pomiędzy Ministerstwem Obrony Narodowej, wojskową i cywilną służbą zdrowia, samorządami powiatowymi oraz podmiotami leczniczymi w całej Polsce.

Decyzja o przyznaniu Honorowej Statuetki jest wyrazem wdzięczności środowiska samorządowego za działania podejmowane przez płk. Arkadiusza Kosowskiego na rzecz wzmocnienia odporności systemu ochrony zdrowia, przygotowania podmiotów leczniczych do reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz budowania partnerskich relacji pomiędzy administracją rządową a samorządami lokalnymi. ▶

Szczególne uznanie samorządowców zdobyły realizowane przez Ministerstwo Obrony Narodowej programy „Szpitale Przyjazne Wojsku” oraz „Legion Medyczny”, których wdrażanie i rozwój odbywały się przy znaczącym zaangażowaniu Dyrektora Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia. Programy te pozwoliły na zacieśnienie współpracy pomiędzy wojskiem a sektorem ochrony zdrowia, jednocześnie wzmacniając przygotowanie szpitali do funkcjonowania w warunkach zagrożeń kryzysowych i sytuacji nadzwyczajnych.

Dzięki działaniom kierowanego przez niego Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia ponad 230 szpitali w Polsce zostało objętych współpracą z Ministerstwem Obrony Narodowej. Dla wielu placówek oznaczało to możliwość podniesienia poziomu przygotowania organizacyjnego, udział w szkoleniach oraz rozwój kompetencji związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe i zagrożenia bezpieczeństwa zdrowotnego.

Wręczając Honorową Statuetkę, Prezes Zarządu ZPP Andrzej Płonka podkreślił, że płk dr n. med. Arkadiusz Kosowski należy do grona osób, które skutecznie łączą wiedzę ekspercką, doświadczenie wojskowe oraz umiejętność budowania partnerstwa pomiędzy różnymi środowiskami. Jego działalność stanowi przykład nowoczesnej służby publicznej, skoncentrowanej na współpracy, odpowiedzialności i trosce o bezpieczeństwo obywateli.

Prezes Zarządu ZPP zaznaczył, że przyznane wyróżnienie jest nie tylko podziękowaniem za dotychczasową współpracę, ale również wyrazem uznania dla osobistego zaangażowania Pułkownika w rozwój inicjatyw służących wzmacnianiu bezpieczeństwa zdrowotnego kraju oraz wspieraniu szpitali powiatowych.

Honorowa Statuetka Związku Powiatów Polskich należy do najważniejszych wyróżnień przyznawanych przez organizację. Otrzymują ją osoby, które swoją działalnością w sposób szczególny przyczyniają się do rozwoju samorządności, wzmacniania wspólnot lokalnych oraz budowania rozwiązań służących mieszkańcom całej Polski. ●

Joanna Gryboś-Chechelska
Redaktor
Dziennika Warty Wiedzieć

Kryzys demograficzny wymusi zmiany w samorządach? Powiaty apelują o nowy podział zadań

Starzenie się społeczeństwa, spadek liczby mieszkańców oraz postępująca koncentracja ludności w największych ośrodkach miejskich stawiają przed samorządami wyzwania, które mogą wymagać gruntownej przebudowy obecnego modelu administracji lokalnej. Zdaniem Związku Powiatów Polskich odpowiedzią na te procesy powinno być stopniowe wzmacnianie roli powiatów jako poziomu zdolnego do efektywnego organizowania usług publicznych w zmieniających się warunkach demograficznych.

W przyjętym stanowisku samorządowcy zwracają uwagę, że Polska należy do najszybciej starzejących się i kurczących społeczeństw Unii Europejskiej. Przywołane dane wskazują, że mediana wieku mieszkańców kraju wynosi obecnie niemal 45 lat i jest o ponad 11 lat wyższa niż w momencie rozpoczęcia transformacji ustrojowej. Według prognoz liczba mieszkańców Polski może do 2060 roku zmniejszyć się do 28,4 mln osób. Jednocześnie procesom tym towarzyszy migracja ludności do największych aglomeracji, która pogłębia wyludnianie się mniejszych miast i gmin.

W dokumencie podkreślono, że konsekwencje tych zmian będą miały fundamentalny wpływ na

organizację administracji publicznej, sposób finansowania usług publicznych oraz podział kompetencji pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu. Szczególnie narażone mają być gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, które już dziś zaczynają tracić potencjał niezbędny do wykonywania swoich zadań.

W stanowisku wskazano, że w przyszłości część samorządów może mieć trudności z utrzymaniem podstawowych usług publicznych, takich jak prowadzenie szkół i przedszkoli przy malejącej liczbie uczniów, organizacja pomocy społecznej czy utrzymanie infrastruktury komunalnej. W takich sytuacjach naturalnym rozwiązaniem może wydawać się przekazywanie realizacji

zadań sąsiednim gminom. Zdaniem Związku Powiatów Polskich byłoby to jednak rozwiązanie osłabiające samorządność, ponieważ prowadziłoby do sytuacji, w której jedna wspólnota staje się odbiorcą usług świadczonych przez podmiot nieodpowiadający przed jej mieszkańcami.

Samorządowcy podkreślają również konieczność szczególnie wnikliwej oceny wszelkich zmian legislacyjnych, które mogłyby prowadzić do takich skutków. W stanowisku wskazano, że proponowane rozwiązania powinny być analizowane nie tylko pod kątem potencjalnych korzyści, ale również zagrożeń dla funkcjonowania samorządu terytorialnego.

Według ZPP zgodnym z zasadą pomocniczości sposobem zachowania istoty samorządności jest przenoszenie części kompetencji na wyższe poziomy organizacji, które dysponują większym potencjałem do realizacji zadań publicznych. W ocenie autorów stanowiska właśnie powiaty posiadają odpowiednią skalę geograficzną i demograficzną, pozwalającą na efektywne organizowanie większości podstawowych usług publicznych, a jednocześnie pozostają naturalnym i rozpoznawalnym dla mieszkańców obszarem wspólnoty lokalnej.

W dokumencie zaproponowano rozpoczęcie realnej debaty nad wzmocnieniem roli samorządu powiatowego w całym systemie administracji publicznej. Jako pierwszy krok wskazano stworzenie możliwości przekazywania przez gminy swoich zadań na szczebel powiatowy w drodze porozumienia. Zdaniem samorządowców w niektórych przypadkach takie rozwiązania są już dziś niezbędne, a w przyszłości konieczne może okazać się ponowne zdefiniowanie ról gmin i powiatów w systemie samorządowym.

Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że kryzys demograficzny nie jest problemem odległej przyszłości, lecz zjawiskiem, z którym wiele samorządów mierzy się już obecnie. W stanowisku podkreślono, że kluczowe znaczenie ma przeprowadzenie zmian w sposób planowy i wyprzedzający, zanim skutki procesów demograficznych wymuszą działania podejmowane pod presją czasu.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich wezwało rząd i parlament do podjęcia systemowych działań prowadzących do redefinicji zadań samorządowych oraz wypracowania modelu administracji lokalnej dostosowanego do obecnych i przyszłych realiów demograficznych. W ocenie samorządowców jednym z kluczowych elementów takiej reformy powinno być wzmocnienie roli powiatów jako naturalnego poziomu konsolidacji usług publicznych i realizacji zadań samorządowych. ●

Rafał Rudka
Redaktor naczelny
Dziennika Warty Wiedzieć

Powiaty alarmują o niedofinansowaniu. ZPP domaga się zmian w systemie dochodów samorządowych

Obowiązujące rozwiązania finansowe nie zapewniają powiatom i miastom na prawach powiatu środków adekwatnych do zakresu realizowanych zadań – ocenia Związek Powiatów Polskich.

W przyjętym stanowisku samorządowcy wskazują na szereg problemów związanych z finansowaniem zadań publicznych i oczekują podjęcia działań prowadzących do przywrócenia konstytucyjnej zasady adekwatności dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

W dokumencie podkreślono, że obowiązujące przepisy są dalekie od standardu wynikającego z Konstytucji, zgodnie z którym samorządy powinny dysponować dochodami odpowiadającymi zakresowi powierzonych im obowiązków. Szczególną uwagę zwrócono na ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 1 października 2024 r. Zdaniem ZPP poprawiła ona sytuację sektora samorządowego jedynie w ograniczonym stopniu, a skala tej poprawy okazała się mniejsza niż wcześniejsze ubytki dochodów wynikające z reform Polskiego Ładu. Samorządowcy wskazują również, że skutki nowych rozwiązań są nierównomierne – pod-

czas gdy część miast na prawach powiatu z silną bazą podatkową odnotowała korzyści, niektóre powiaty położone poza obszarami metropolitalnymi doświadczyły nawet nominalnego spadku dochodów rok do roku.

W stanowisku zwrócono uwagę, że argumenty związane z procedurą nadmiernego deficytu nie mogą uzasadniać utrzymywania niewystarczającego poziomu finansowania samorządów. ZPP podkreśla, że skoro to administracja centralna określa zakres realizowanych zadań publicznych, to powinna zapewniać środki pozwalające na ▶

ich wykonanie. Tymczasem, jak wskazano, na powiaty nakładane są kolejne obowiązki, które już na etapie projektowania są niedoszacowane finansowo. Jako przykład podano zadania koordynatorów opieki długoterminowej, których realizacja – według stanowiska – nie jest możliwa w ramach przewidzianych środków.

Szczególnie krytycznie oceniono sytuację w oświacie. Samorządowcy przypominają, że nowy system zlikwidował wyodrębnioną część oświatową subwencji ogólnej, zastępując ją mechanizmem potrzeb oświatowych. W ocenie ZPP rozwiązanie mogłoby funkcjonować prawidłowo jedynie wtedy, gdyby wysokość tych potrzeb odpowiadała rzeczywistym kosztom realizacji zadań edukacyjnych. Zdaniem samorządowców powiatowych tak się jednak nie stało. W efekcie potrzeby oświatowe pozostają znacząco niedoszacowane, mimo wcześniejszych deklaracji dotyczących ich powiązania z rzeczywistymi wydatkami. Związek postuluje określenie gwarantowanego standardu realizacji zadań oświatowych oraz wyliczenie realnej kwoty potrzeb oświatowych na tej podstawie.

Kolejnym problemem wskazanym przez samorządowców jest finansowanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. W stanowisku przypomniano o zapowiedzi przeprowadzenia rzetelnej wyceny kosztów tych zadań. Dotychczasowe działania administracji rządowej miały jednak charakter fragmentaryczny, a przeprowadzone analizy wykazały znaczny poziom niedofinansowania, szczególnie w obszarze geodezji. Mimo to – jak podkreśla ZPP – wysokość dotacji nadal ustalana jest głównie w oparciu o dane historyczne, bez uwzględnienia rzeczywistych kosztów realizacji zadań.

W dokumencie poruszono również kwestię opłat administracyjnych pobieranych za czynności wykonywane przez powiaty. Zdaniem Związku brak ich systematycznej waloryzacji prowadzi do sytuacji, w której wpływ z opłat przestają pokrywać koszty realizowanych usług. Samorządowcy ostrzegają, że w konsekwencji powiaty mogą zostać zmuszone do dopłacania do każdej wykonywanej na rzecz mieszkańców czynności administracyjnej.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zaapelowało o ponowne wyliczenie rzeczywistych kosztów realizacji zadań powiatowych i zwiększenie środków przeznaczanych na ten cel. Wśród oczekiwań znalazły się także zmiany w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dostosowanie wysokości potrzeb oświatowych do faktycznych wydatków, uczciwe ustalenie poziomu dotacji na zadania zlecone, waloryzacja opłat administracyjnych oraz podjęcie innych działań systemowych, w tym zmiana charakteru opłaty skarbowej tak, aby stanowiła dochód podmiotu realizującego daną czynność. ●

Ewelina Kocemba
Redaktor

Dziennika Warto Wiedzieć

Szpital powiatowy na granicy wydolności. ZPP apeluje o natychmiastowe działania

Coraz większa liczba szpitali powiatowych nie jest w stanie pokrywać kosztów swojej działalności z uzyskiwanych przychodów. Związek Powiatów Polskich ostrzega, że bez szybkiej reakcji państwa problemy finansowe placówek będą się pogłębiać, zagrażając stabilności systemu ochrony zdrowia i dostępności opieki szpitalnej dla mieszkańców.

W przyjętym stanowisku samorządowcy wyrazili głębokie zaniepokojenie brakiem działań ze strony Rady Ministrów, Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia wobec pogarszającej się sytuacji finansowej szpitali powiatowych. ZPP przypomina, że wielokrotnie apelował o podjęcie działań naprawczych, wskazując, że jednostki samorządu terytorialnego nie są w stanie samodzielnie przeciwdziałać narastającemu kryzysowi. Według autorów stanowiska odpowiedzialność za utrzymanie i finansowanie systemu ochrony zdrowia spoczywa przede wszystkim na administracji rządowej i Narodowym Funduszu Zdrowia.

Jak podkreślono, dane finansowe za 2025 rok wskazują jednoznacznie, że przychody szpitali powiatowych nie pokrywają kosztów ich funkcjonowania. Z analizy Związku Powiatów Polskich wynika, że niemal 91 proc. placówek wykazało stratę operacyjną na działalności podstawowej. Jednocześnie sytuacja ta pogarsza się z roku na rok. Zdaniem samorządowców nie wynika to z błędów zarządzania, lecz z konstrukcji systemu finansowania ochrony zdrowia.

W stanowisku wskazano, że szczególnym obciążeniem są wydatki na wynagrodzenia, których poziom w dużej mierze wynika z obowiązujących regulacji ustawowych. Powoduje to, że znacząca część kosztów ma charakter sztywny, pozostawiając zarządzającym placówkami bardzo ograniczone możliwości podejmowania decyzji dotyczących rozwoju, inwestycji czy poprawy jakości świadczonych usług. O chronicznym niedofinansowaniu systemu mają świadczyć również zobowiązania wymagalne występujące w wielu szpitalach.

W odpowiedzi na tę sytuację Związek Powiatów Polskich przedstawił katalog działań, które – w jego ocenie – powinny zostać pilnie wdrożone. Pierwszym z postulatów jest przeprowadzenie przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji kompleksowej weryfikacji wyceny świadczeń medycznych,

zwłaszcza tych realizowanych w szpitalach powiatowych. Samorządowcy oczekują, że nowe stawki będą odpowiadały rzeczywistym kosztom udzielania świadczeń.

ZPP postuluje również wprowadzenie automatycznego mechanizmu indeksacji kontraktów zawieranych z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wartość umów miałaby być powiązana ze wskaźnikami inflacji oraz wzrostem kosztów pracy w sektorze ochrony zdrowia, co pozwoliłoby na lepsze dostosowanie finansowania do zmieniających się warunków ekonomicznych. ►

Kolejnym oczekiwaniem jest utworzenie funduszu restrukturyzacyjnego przeznaczonego dla szpitali powiatowych. Według autorów stanowiska powinien on umożliwić oddłużanie placówek i wspierać procesy naprawcze. Jako jedno z możliwych rozwiązań wskazano wykorzystanie instrumentu wsparcia z Banku Gospodarstwa Krajowego, zapowiadanego wcześniej jako element działań naprawczych, bądź wdrożenie innego skutecznego mechanizmu.

Znaczną część stanowiska poświęcono kwestii finansowania skutków ustawowych podwyżek wynagrodzeń w ochronie zdrowia. Związek Powiatów Polskich podkreśla, że każda decyzja o podniesieniu minimalnych wynagrodzeń pracowników podmiotów leczniczych powinna być automatycznie powiązana z odpowiednim zwiększeniem środków przekazywanych przez NFZ. W ocenie samorządowców niedopuszczalne jest przenoszenie kosztów takich regulacji na organy prowadzące szpitale i budżety powiatów. W stanowisku zasugerowano także rozważenie wprowadzenia maksymalnych limitów wynagrodzeń personelu medycznego obok obecnie funkcjonujących minimów.

Samorządowcy zwrócili również uwagę na problem rozliczania świadczeń wykonanych ponad limit. Według ZPP wielomiesięczne oczekiwanie na zapłatę za

wykonane procedury oraz otrzymywanie środków w wysokości nieodpowiadającej faktycznie wykonanej pracy powodują, że szpitale *de facto* finansują system ze środków własnych, co dodatkowo zwiększa ich zadłużenie.

W podsumowaniu stanowiska podkreślono, że szpitale powiatowe stanowią dobro wspólne, a zapewnienie ich trwałości i sprawnego funkcjonowania jest obowiązkiem państwa wobec obywateli. Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje podjęcia działań gwarantujących stabilność systemu ochrony zdrowia oraz utrzymanie powszechnego dostępu do opieki szpitalnej na terenie całego kraju. ●

Rafał Rudka
Redaktor naczelny
Dziennika Warty Wiedzieć

Powiaty chcą zmian w finansowaniu dróg. ZPP apeluje o wsparcie dla zarządców dróg powiatowych

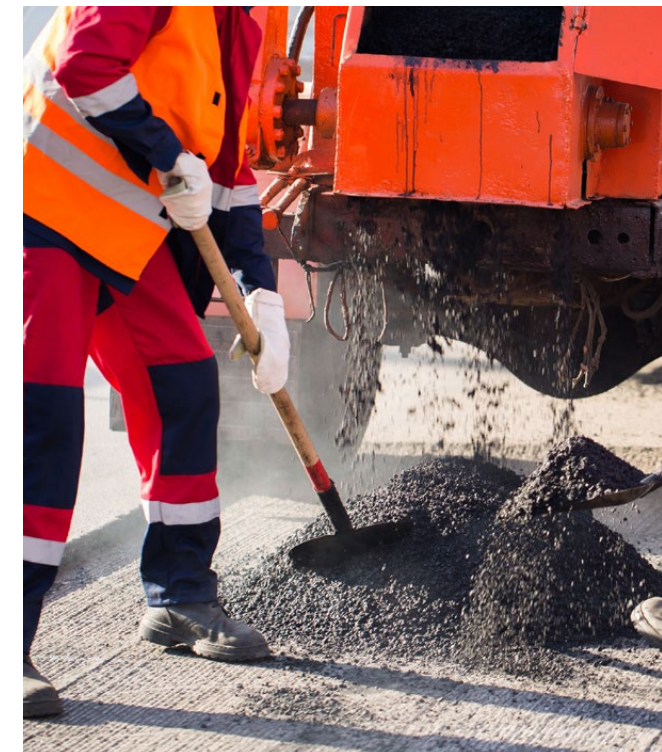
Drogi powiatowe są podstawowym elementem lokalnego systemu transportowego, jednak powiaty coraz częściej mają trudności z ich utrzymaniem i rozwojem. Zdaniem Związku Powiatów Polskich źródłem problemu są zarówno niedostateczne mechanizmy finansowania inwestycji drogowych, jak i utrzymujący się od lat brak zgodności między formalną kategorią wielu dróg a ich rzeczywistą funkcją w układzie komunikacyjnym.

W przyjętym stanowisku samorządowcy podkreślili, że drogi powiatowe stanowią szkielet komunikacyjny Polski lokalnej. To one zapewniają mieszkańcom dostęp do miejsc pracy, szkół, placówek ochrony zdrowia, urzędów oraz dróg wyższych kategorii. Utrzymanie ich w odpowiednim stanie ma bezpośredni wpływ na codzienne funkcjonowanie lokalnych społeczności. Jednocześnie realizacja tego zadania staje się coraz trudniejsza ze względu na ograniczone możliwości finansowe powiatów oraz konieczność zarządzania rozległą siecią dróg, z których część nie spełnia ustawowej definicji drogi powiatowej.

Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że wiele dróg pozostających w zarządzie powiatów ma wyłącznie lokalny charakter i nie pełni funkcji ponadgminnych. W ocenie samorządowców przez lata nie doszło do uporządkowania kategorii tych dróg, mimo że ich rzeczywista rola odpowiada drogom gminnym. Powiaty nadal ponoszą koszty ich utrzymania, co ogranicza możliwości inwestowania w infrastrukturę o faktycznym znaczeniu ponadgminnym.

Autorzy stanowiska wskazują, że obecny mechanizm zmiany kategorii dróg praktycznie uniemożliwia rozwiązanie tego problemu. Przekazanie drogi do innej kategorii wymaga bowiem jednoczesnego zaliczenia jej do nowej kategorii, co w relacjach między powiatem a gminą oznacza konieczność zgody rady gminy na przejęcie drogi. Brak takiej zgody prowadzi do sytuacji patowej, której obowiązujące przepisy nie pozwalają przełamać. W związku z tym ZPP domaga się wprowadzenia rozwiązań umożliwiających skuteczne uporządkowanie kategorii dróg zgodnie z ich rzeczywistą funkcją komunikacyjną.

Samorządowcy podkreślają jednak, że nawet uporządkowanie sieci drogowej nie rozwiąże wszystkich problemów. Kluczową kwestią pozostaje zapewnienie odpowiedniego finansowania. W stanowisku wskazano, że obowiązujące przepisy dotyczące dochodów jednostek samorządu terytorialnego nie doprowadziły do wygenerowania środków pozwalających na pokrycie kosztów budowy, przebudowy, remontów i bieżącego utrzymania dróg powiatowych. ▶

ZPP zwraca również uwagę na ograniczony dostęp dróg powiatowych do środków przeznaczanych na inwestycje infrastrukturalne. Według stanowiska drogi krajowe i wojewódzkie korzystają systemowo ze wsparcia finansowanego ze środków unijnych, podczas gdy drogi powiatowe pozostają poza głównym nurtem tego finansowania lub korzystają z niego w niewielkim stopniu. Dostępne instrumenty krajowe nie rekompensują tej luki, a skala dostępnych środków pozostaje niewspółmierna do potrzeb samorządów.

W dokumencie wskazano także, że rozszerzenie grona beneficjentów części instrumentów finansowych o gminy zwiększyło konkurencję o dostępne środki. Zdaniem Związku inwestycje realizowane na drogach powiatowych przynoszą korzyści znacznie szerszym społecznościom niż pojedyncze inwestycje na drogach lokalnych, ponieważ obsługują ruch pomiędzy miejscowościami i pełnią funkcję podstawowych połączeń komunikacyjnych.

Samorządowcy oceniają również, że Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, będący obecnie głównym instrumentem wsparcia inwestycji powiatowych, nie odpowiada w pełni na rzeczywiste potrzeby zarządców dróg. W efekcie powiaty odpowiadają za rozległą sieć infrastruktury drogowej o kluczowym znaczeniu dla mieszkańców, nie dysponując porównywalnymi źró-

dłami finansowania do tych, z których korzystają zarządcy dróg wyższych kategorii, ani tak efektywnymi źródłami dochodów jak jednostki zarządzające drogami gminnymi.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zaapelowało do rządu o podjęcie skutecznych działań prowadzących zarówno do uporządkowania kategorii dróg lokalnych, jak i rozszerzenia mechanizmów finansowania inwestycji na drogach powiatowych. Zdaniem samorządowców tylko takie rozwiązania pozwolą zapewnić właściwe utrzymanie infrastruktury drogowej i ograniczyć pogłębianie się różnic rozwojowych między poszczególnymi obszarami kraju. ●

Joanna Gryboś-Chechelska
Redaktor
Dziennika Warty Wiedzieć

Ponad 10 milionów osób bez dostępu do transportu. Powiaty przedstawiają receptę na walkę z wykluczeniem komunikacyjnym

Mimo obowiązywania od dekady ustawy o publicznym transporcie zbiorowym problem wykluczenia komunikacyjnego wciąż dotyka milionów mieszkańców. Zdaniem Związku Powiatów Polskich skala zjawiska świadczy o ograniczonej skuteczności obecnych rozwiązań prawnych i wymaga zdecydowanych działań ze strony państwa.

W przyjętym stanowisku samorządowcy wskazali, że według danych Ministerstwa Infrastruktury wykluczeniem komunikacyjnym objętych jest ponad 10 milionów osób. W ocenie ZPP źródłem problemu są przede wszystkim dwa czynniki: sposób organizacji publicznego transportu zbiorowego oraz brak stabilnego systemu finansowania przewozów.

W dokumencie zwrócono uwagę, że obowiązujące przepisy przewidują bardzo dużą liczbę organizatorów publicznego transportu zbiorowego. Tymczasem rzeczywiste potrzeby komunikacyjne mieszkańców wykraczają poza granice pojedynczych gmin i obej-

mują co najmniej obszar funkcjonalny średnich i dużych miast, a więc najczęściej teren całego powiatu. Związek Powiatów Polskich podkreśla, że w wielu krajach Europy Zachodniej organizacja transportu odbywa się właśnie na takim poziomie, co pozwala lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców.

Drugim kluczowym problemem jest brak trwałego i przewidywalnego źródła finansowania systemu publicznego transportu zbiorowego. W stanowisku podkreślono, że dobrze funkcjonujący transport publiczny z natury wymaga dopłat, a szczególnie kosztowne jest zapewnianie

połączeń na obszarach zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym. Tam różnica między kosztami funkcjonowania linii a wpływami ze sprzedaży biletów jest szczególnie duża. Zdaniem samorządowców zapewnienie mobilności mieszkańcom powinno być traktowane jako obowiązek państwa, a organizatorzy transportu muszą mieć zagwarantowane odpowiednie wsparcie finansowe ze strony budżetu państwa.

Związek Powiatów Polskich zwraca również uwagę, że skutki wykluczenia transportowego wykraczają daleko poza sam problem przemieszczania się. Ograniczony dostęp do komunikacji publicznej utrudnia korzystanie z podstawowych usług i jednocześnie wpływa na procesy depopulacyjne zachodzące na obszarach położonych poza największymi ośrodkami miejskimi. Z tego względu samorządowcy oczekują wdrożenia rozwiązań, które pozwolą skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku.

Wśród najważniejszych postulatów znalazło się powierzenie powiatom wiodącej roli w kształtowaniu systemu publicznego transportu zbiorowego na swoim terenie. Zdaniem ZPP to właśnie ten szczebel samorządu najlepiej odpowiada rzeczywistemu zasięgowi lokalnych potrzeb komunikacyjnych.

Samorządowcy postulują także stworzenie skutecznych narzędzi integracji transportu autobusowego i kolejowego. W przedstawionej koncepcji transport kolejowy miałby pełnić funkcję podstawowego szkieletu komunikacyjnego, łączącego poszczególne powiaty między sobą oraz ze stolicami województw. Jed-

nocześnie rozwiązania integracyjne powinny być zgodne z zasadą pomocniczości.

W stanowisku wskazano również potrzebę wprowadzenia możliwości ustanawiania prawa wyłącznego oraz zapewnienia trwałego i adekwatnego finansowania linii powiatowych, które przeciwdziałają wykluczeniu transportowemu. Według ZPP bez stabilnych źródeł finansowania niemożliwe będzie stworzenie systemu zdolnego do skutecznego zapewnienia mieszkańcom dostępu do transportu publicznego.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zaapelowało do władz państwowych o podjęcie działań prowadzących do stworzenia bardziej efektywnego modelu organizacji i finansowania transportu publicznego. W ocenie samorządowców tylko kompleksowe rozwiązania pozwolą ograniczyć wykluczenie komunikacyjne i zapewnić mieszkańcom równy dostęp do usług oraz możliwości rozwoju niezależnie od miejsca zamieszkania. ●

Tomasz Smaś
Redaktor
Dziennika Warty Wiedzieć

Fundusz Pracy coraz mniej wspiera aktywizację zawodową. Powiaty domagają się zmian

Malejące środki przeznaczane na aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy mogą utrudnić realizację podstawowych zadań publicznych związanych z polityką rynku pracy – alarmuje Związek Powiatów Polskich. Samorządowcy postulują wprowadzenie zmian ustawowych, które zagwarantują stabilne finansowanie działań wspierających zatrudnienie oraz uproszczą część procedur związanych z wykorzystaniem środków Funduszu Pracy.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zaapelowało o podjęcie działań legislacyjnych mających zapewnić corocznie odpowiedni poziom finansowania form pomocy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. ZPP proponuje wprowadzenie do ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia przepisu gwarantującego, że na realizację tych zadań przeznaczane będzie nie mniej niż 35 proc. przychodów Funduszu Pracy pochodzących ze składek uzyskanych w roku poprzedzającym przygotowanie planu finansowego Funduszu.

Samorządowcy przypominają, że zgodnie z Konstytucją władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego i produktywnego zatrudnienia, między innymi poprzez organizowanie programów przeciwdziałania bezrobociu, poradnictwa zawodowego, szkoleń oraz robót publicznych i prac interwencyjnych. Zwracają również uwagę, że obowiązująca ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia rozszerzyła grono osób mogących korzystać z pomocy urzędów pracy, między innymi umożliwiając wszystkim rolnikom rejestrowanie się jako osoby bezrobotne oraz zwiększając możliwości wsparcia dla osób poszukujących pracy.

W stanowisku podkreślono, że realizacja tych zadań wymaga odpowiednich środków finansowych. Tymczasem, jak wskazuje ZPP, w 2026 roku nastąpiło znaczące ograniczenie środków przeznaczonych na działania aktywizacyjne – z 3,6 mld zł w roku 2025 do 2,1 mld zł. Dodatkowo część tej kwoty została przeznaczona na finansowanie programów Europejskiego Funduszu Społecznego. W efekcie niektóre samorządy powiatowe zostały całkowicie pozbawione możliwości finansowania pomocy dla osób bezrobotnych

i poszukujących pracy, a w wielu innych dostępne środki znacząco się zmniejszyły.

Samorządowcy zwracają uwagę, że Fundusz Pracy został utworzony w celu łagodzenia skutków bezrobocia i wspierania rozwoju rynku pracy, a jego głównym źródłem dochodów są składki odprowadzane przez pracodawców. Zdaniem ZPP od kilku lat można jednak obserwować systematyczny spadek udziału środków przeznaczanych

na aktywizację zawodową w relacji do wpływów ze składek. Według przedstawionych danych wskaźnik ten obniżył się z 66 proc. w 2022 roku do 19 proc. w roku 2026.

Niezależnie od proponowanych zmian systemowych samorządowcy oczekują również zwiększenia środków przewidzianych w planie finansowym Funduszu Pracy jeszcze w 2026 roku. W ich ocenie pozwoliłoby to ograniczyć skutki obecnego niedofinansowania działań aktywizacyjnych.

Drugim ważnym postulatem jest zmiana zasad przyznawania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne. Związek Powiatów Polskich proponuje, aby wsparcie było przyznawane w kwotach netto, bez podatku od towarów i usług. Obecnie osoby, które po otrzymaniu dofinansowania uzyskują możliwość odliczenia podatku VAT, są zobowiązane do zwrotu jego równowartości.

Jak wskazano w stanowisku, powiatowe urzędy pracy nie dysponują skutecznymi narzędziami pozwalającymi monitorować przez wiele lat, czy beneficjenci nabyli prawo do odliczenia podatku VAT. Jednocześnie osoby korzystające z dofinansowania zazwyczaj nie informują urzędów o takich zmianach, a współpraca z administracją skarbową nie ma charakteru systemowego. W rezultacie powiaty są zmuszone do prowadzenia postępowań dotyczących zwrotu środków, a w przypadku projektów współfinansowanych

ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego mogą ponosić dodatkowe konsekwencje finansowe związane z niekwalifikowalnością części wydatków.

Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że podobne problemy mogą pojawiać się również przy innych formach wsparcia, takich jak wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy czy środki przeznaczone na utworzenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej. W ocenie samorządowców proponowane zmiany pozwoliłyby zwiększyć efektywność wykorzystania środków Funduszu Pracy oraz zapewnić bardziej stabilne warunki realizacji polityki rynku pracy na poziomie lokalnym. ●

Ewelina Kocemba
Redaktor

Dziennika Warto Wiedzieć

Domy pomocy społecznej nie mogą zostać zmarginalizowane. Powiaty bronią ich miejsca w systemie opieki długoterminowej

Proponowane zmiany w ustawie o pomocy społecznej mogą osłabić rolę domów pomocy społecznej i zaburzyć funkcjonowanie systemu opieki długoterminowej – alarmuje Związek Powiatów Polskich. Samorządowcy podkreślają, że placówki te są ważnym elementem wsparcia osób wymagających stałej opieki, a planowane rozwiązania nie uwzględniają rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz wyzwań demograficznych.

W przyjętym stanowisku szczególne zastrzeżenia wzbudziła proponowana definicja deinstytucjonalizacji. Zdaniem ZPP stawia ona opiekę stacjonarną w opozycji do opieki środowiskowej, podczas gdy obie formy wsparcia powinny się wzajemnie uzupełniać i tworzyć spójny system pomocy. Samorządowcy zwracają uwagę, że każda osoba wymagająca wsparcia powinna mieć dostęp do formy opieki najlepiej odpowiadającej jej sytuacji życiowej. Jednocześnie wskazują, że ze względu na trendy demograficzne zapotrzebowanie na stacjonarną opiekę długoterminową będzie rosło. W ich ocenie obserwowane obecnie działania zmierzają jednak do ograniczania znaczenia tej formy wsparcia.

Sprzeciw Związku Powiatów Polskich budzi także propozycja zakazania umieszczania osób małoletnich w domach pomocy społecznej oraz wykreślenia z ustawy typów domów przeznaczonych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. W stanowisku podkreślono, że decyzję o umieszczeniu dziecka w domu pomocy społecznej podejmuje sąd, a taka forma wsparcia nie zawsze wynika z niewłaściwego wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.

Samorządowcy wskazują również, że w warunkach pogłębiającego się kryzysu rodzinnej pieczy zastępczej alternatywą dla pobytu w domu pomocy społecznej mogą stać się inne placówki opiekuńcze, wychowawcze lub funkcjonujące w systemie ochrony zdrowia. Zdaniem autorów ►

stanowiska rodzi to pytania o zasadność zastępowania jednej instytucji innymi rozwiązaniami działającymi poza systemem pomocy społecznej.

W dokumencie ponownie zwrócono uwagę na problemy, z którymi domy pomocy społecznej mierzą się na co dzień. Jednym z najpoważniejszych jest narastający kryzys kadrowy, wynikający z rosnących różnic pomiędzy poziomem wynagrodzeń w pomocy społecznej i ochronie zdrowia. Problem ten ma szczególnie dotyczyć placówek przeznaczonych dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

ZPP wskazuje także na brak odpowiednich rozwiązań prawnych i organizacyjnych pozwalających reagować w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców i pracowników domów pomocy społecznej. Według samorządowców placówki nie dysponują obecnie narzędziami umożliwiającymi właściwe zabezpieczenie osób wymagających wzmożonego nadzoru z powodu zaburzeń psychicznych.

Kolejnym wyzwaniem pozostaje organizacja świadczeń pielęgnarskich. W stanowisku podkreślono brak systemowych rozwiązań gwarantujących odpowiednie zabezpieczenie opieki medycznej w domach pomocy społecznej. Problem ten ma szczególne znaczenie w placówkach dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie całonocna obecność personelu medycznego jest niezbędna.

Samorządowcy zwracają również uwagę na brak spójności między systemem pomocy społecznej a systemem ochrony zdrowia. Dotyczy to przede wszystkim przepływu mieszkańców i pacjentów pomiędzy do-

mami pomocy społecznej a zakładami opiekuńczo-leczniczymi oraz zakładami opiekuńczo-pielęgnacyjnymi. W ocenie ZPP źródłem problemu są odmienne zasady finansowania obowiązujące w obu systemach.

Wśród nierozwiązanych kwestii wymieniono również brak dedykowanych programów wspierających modernizację infrastruktury i wyposażenia domów pomocy społecznej. Zdaniem autorów stanowiska ogranicza to możliwości dostosowywania placówek do rosnących potrzeb mieszkańców i zmieniających się standardów opieki.

Przyjęte stanowisko stanowi apel o zachowanie istotnej roli domów pomocy społecznej w systemie opieki długoterminowej oraz o podjęcie działań pozwalających rozwiązać problemy organizacyjne, kadrowe i finansowe, z którymi placówki te mierzą się na co dzień. W ocenie Związku Powiatów Polskich tylko spójny i komplementarny system wsparcia będzie w stanie odpowiedzieć na rosnące potrzeby osób wymagających długoterminowej opieki. ●

Joanna Gryboś-Chechelska
Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

Ochrona środowiska wymaga zmian. Powiaty wskazują bariery w skutecznym egzekwowaniu prawa

Skuteczniejsze narzędzia kontrolne, większy udział ekspertów w rozstrzyganiu spraw środowiskowych oraz stabilne finansowanie zadań wykonywanych przez samorządy – to najważniejsze postulaty zawarte w stanowisku przyjętym przez Związek Powiatów Polskich. Samorządowcy przekonują, że bez zmian legislacyjnych i organizacyjnych powiaty nie będą w stanie efektywnie realizować powierzonych im obowiązków w zakresie ochrony środowiska.

W dokumencie zwrócono uwagę na funkcjonowanie systemu odwoławczego od decyzji środowiskowych. Zdaniem ZPP obecne rozwiązania nie zapewniają wystarczającego nacisku na merytoryczną ocenę zagadnień wymagających specjalistycznej wiedzy technicznej i przyrodniczej. Wskazano, że sprawy dotyczące emisji zanieczyszczeń, gospodarki odpadami czy oddziaływania instalacji na środowisko wymagają oceny ekspertów posiadających odpowiednie kwalifikacje. Dlatego samorządowcy proponują rozwiązanie włączenia do procedury odwoławczej Inspekcji Ochrony Środowiska albo wprowadzenie obowiązku udziału w składach orzekających Samorządowych Kolegiów Odwoławczych osób posiadających doświadczenie w dziedzinie ochrony środowiska.

Jednym z najpoważniejszych problemów, na które wskazuje Związek, są ograniczenia związane z prowadzeniem kontroli podmiotów korzystających ze środowiska. Obowiązujące przepisy pozwalają na przeprowadzanie kontroli niezapowiedzianych jedynie w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub środowiska. Tymczasem wiele przypadków potencjalnego naruszenia prawa ujawnia się dopiero po przeprowadzeniu szczegółowych czynności kontrolnych. Według samorządowców obowiązek wcześniejszego informowania przedsiębiorców o planowanej kontroli daje możliwość usunięcia śladów nieprawidłowości i utrudnia ustalenie rzeczywistego stanu ▶

faktycznego. Problem ten ma dotyczyć między innymi nielegalnego magazynowania odpadów, przekraczania warunków określonych w decyzjach administracyjnych oraz działalności powodującej ponadnormatywne emisje hałasu lub zanieczyszczeń. W związku z tym ZPP postuluje przyznanie starostom uprawnień do prowadzenia niezapowiedzianych kontroli oraz skutecznych instrumentów umożliwiających wejście na teren zakładu w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia prawa.

W stanowisku podniesiono również kwestię niewystarczającego finansowania zadań związanych z ochroną środowiska. Szczególnym obciążeniem dla powiatów są specjalistyczne badania i pomiary środowiskowe, niezbędne do potwierdzania naruszeń prawa. Ponieważ samorządy nie dysponują własnymi akredytowanymi laboratoriami, muszą korzystać z usług podmiotów zewnętrznych, co wiąże się z wysokimi kosztami. ZPP oczekuje stworzenia systemu finansowania takich badań oraz zapewnienia dostępu do eksperckiego zaplecza wspierającego prowadzenie postępowań środowiskowych.

Samorządowcy zwracają także uwagę na problem przechowywania zatrzymanych pojazdów przewożących odpady. Obowiązek organizowania miejsc do ich składowania spoczywa obecnie na powiatach, które ponoszą odpowiedzialność za przechowywanie pojazdów i ewentualne zagospodarowanie odpadów, często bez możliwości skutecznego odzyskania kosztów. W stanowisku wskazano potrzebę zmian, które przeniosłyby to zadanie na szczebel państwowy lub zapewniły odpowiednie zabezpieczenie finansowe jego realizacji.

Osobne miejsce poświęcono planowanemu przekazaniu powiatom kompetencji do wydawania decyzji środowiskowych. Związek Powiatów Polskich podkreśla, że reforma taka wymaga kompleksowego wsparcia ze strony państwa. Wśród niezbędnych działań wymieniono przygotowanie pracowników starostw do realizacji nowych obowiązków, zapewnienie odpowiednich szkoleń oraz opracowanie rozwiązań prawnych gwarantujących finansowanie kosztów prowadzonych postępowań. Samorządowcy zaznaczają, że przekazywaniu nowych kompetencji powinny zawsze towarzyszyć odpowiednie instrumenty organizacyjne i finansowe.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zaapelowało do rządu o podjęcie konkretnych działań legislacyjnych i organizacyjnych. Jak podkreślono, skuteczna ochrona środowiska wymaga wyposażenia organów odpowiedzialnych za jej realizację w odpowiednie kompetencje, narzędzia oraz środki finansowe. W ocenie samorządowców ograniczona efektywność obecnego systemu przekłada się bezpośrednio na stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców. ●

Alicja Cisowska
Redaktor
Dziennika Warty Wiedzie

Samorządowcy przeciwko eskalacji agresji. ZPP apeluje o odpowiedzialność w debacie publicznej

Coraz ostrzejszy język wykorzystywany w życiu publicznym nie pozostaje bez wpływu na funkcjonowanie wspólnot lokalnych i bezpieczeństwo osób zaangażowanych w działalność publiczną – wskazuje Związek Powiatów Polskich. W przyjętym stanowisku samorządowcy wyrazili sprzeciw wobec narastającej brutalizacji debaty publicznej oraz zaapelowali o większą odpowiedzialność za słowo i poszanowanie godności drugiego człowieka.

Autorzy dokumentu przypominają, że polityka powinna służyć trosce o dobro wspólne. Naturalne są różnice poglądów i odmienne wizje rozwiązywania problemów publicznych, jednak podstawowym warunkiem funkcjonowania demokratycznej wspólnoty pozostaje zdolność do prowadzenia merytorycznej dyskusji. Zdaniem ZPP bez takiego dialogu łatwo dochodzi do osłabienia więzi społecznych i utraty spójności wspólnot – zarówno na poziomie państwa, jak i społeczności regionalnych oraz lokalnych.

W stanowisku podkreślono, że język debaty publicznej coraz częściej przestaje pełnić funkcję wyjaśniania i budowania porozumienia, a zaczyna pogłębiać podziały i polaryzację. Według samorządowców proces ten niesie za sobą konkretne skutki społeczne. Jednym z nich jest przesuwanie granic tego, co uznawane jest za dopuszczalne w życiu publicznym oraz w codziennych relacjach społecznych.

Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że konsekwencją tych zjawisk jest coraz częstsze występowanie agresji wobec przedstawicieli władz samorządowych. Najgłośniejsze przypadki trafiają do mediów i stają się przedmiotem publicznej dyskusji, jednak – jak wskazano w stanowisku – poza zainteresowaniem opinii publicznej pozostaje wiele przypadków zniewag oraz bezpośrednich ataków. Dotyczą one nie tylko osób pełniących funkcje z wyboru, ale również pracowników samorządowych wykonujących swoje codzienne obowiązki na rzecz mieszkańców.

Samorządowcy podkreślają, że eskalacja agresji i narastająca polaryzacja stanowią zagrożenie dla jakości życia publicznego oraz funkcjonowania wspólnot lokalnych. W ich ocenie odpowiedzialność za przeciw-

działanie tym zjawiskom spoczywa na wszystkich uczestnikach debaty publicznej.

W przyjętym stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich wezwało do odpowiedzialności za słowo oraz poszanowania godności każdego człowieka. Jednocześnie wyraziło sprzeciw wobec mowy nienawiści, przemocy i wszelkich działań, które mogą godzić w fundamenty samorządności oraz demokratycznego dialogu. ●

Tomasz Smaś
Redaktor
Dziennika Warty Wiedzie

Muzeum Dzieci Zamojszczyzny ma zachować pamięć o najmłodszych ofiarach wysiedleń

Upamiętnienie tragicznych losów dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny oraz przekazywanie wiedzy o jednym z najbardziej dramatycznych rozdziałów historii regionu – to główne cele planowanego Muzeum Dzieci Zamojszczyzny, którego utworzenie poparło Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. Samorządowcy podkreślają, że powstanie takiej placówki jest zarówno potrzebą historyczną, jak i moralnym obowiązkiem wobec ofiar oraz przyszłych pokoleń.

W przyjętym stanowisku wskazano, że muzeum ma służyć trwałemu zachowaniu pamięci o osobach wysiedlonych z Zamojszczyzny w latach 1942-1943. Jak przypomniano, w tym okresie deportowano ponad 110 tysięcy osób, z czego około 30 tysięcy stanowiły dzieci. Według przywołanych danych około 10 tysięcy dzieci straciło życie lub zaginęło, a około 4,5 tysiąca zostało przeznaczonych do germanizacji.

Zdaniem samorządowców nowa placówka pełniłaby nie tylko funkcję miejsca pamięci poświęconego najmłodszym ofiarom wojny, lecz również ważnego ośrodka edukacyjnego. Jej zadaniem byłoby upowszechnianie wiedzy o wydarzeniach związanych z wysiedleniami oraz budowanie świadomości historycznej kolejnych pokoleń w duchu przestrogi przed powtórzeniem podobnych tragedii.

Szczególne znaczenie ma również planowana lokalizacja muzeum. Zgodnie ze stanowiskiem placówka miałaby powstać na terenie Willi Rózin w Zwierzyńcu. Wybór tego miejsca jest bezpośrednio związany z jego historią. To właśnie w Zwierzyńcu funkcjonował obóz przesiedleńczy, w którym przetrzymywano dzieci. Sama Willa Rózin była natomiast miejscem zamieszkania Rózy i Jana Zamoyskich, którzy ratowali najmłodszych więzionych w bardzo trudnych warunkach. W ocenie

samorządowców okoliczności te nadają planowanemu muzeum szczególny wymiar symboliczny.

W stanowisku podkreślono również, że muzeum prowadzone przez Powiat Zamojski byłoby ważnym ośrodkiem zachowania wiedzy o akcji wysiedleńczej na Zamojszczyźnie. Autorzy dokumentu zwracają uwagę, że narodowa tożsamość budowana jest między innymi poprzez pamięć o kluczowych wydarzeniach historycznych i doświadczeniach poprzednich pokoleń.

Wyrażając pełne poparcie dla tej inicjatywy, Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich wskazało, że utworzenie Muzeum Dzieci Zamojszczyzny będzie formą hołdu oddanego ofiarom wysiedleń, a jednocześnie wyrazem odpowiedzialności za zachowanie pamięci historycznej dla przyszłych pokoleń. ●

**Alicja
Cisowska**
Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

Z pełną treścią wszystkich stanowisk można zapoznać się na stronie internetowej Związku Powiatów Polskich – www.zpp.pl

(zakładka „Organy ZPP” > „Zgromadzenie Ogólne” > „Stanowiska ZO ZPP”).

Warszawa, 17 czerwca 2026 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
XXXIII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w Karpaczu

Szanowni Państwo,

serdecznie pozdrawiam samorządowców – liderów powiatów z całego kraju – przybyłych do Karpacza na XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. Dziękuję organizatorom tego wydarzenia za kolejne spotkanie osób pracujących na tym szczeblu administracji lokalnej. Dziękuję Państwu za wysiłek podejmowany na rzecz Polaków korzystających z usług publicznych świadczonych przez powiaty, z realizowanych przez nie inwestycji oraz z pracy starostw.

Od pierwszego Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich minęło 27 lat. W tym czasie dorosło pokolenie, dla którego transformacja ustrojowa oraz reforma administracyjna z 1999 roku to już wydarzenia historyczne. Służbę publiczną w samorządach pełni dzisiaj wielu ludzi wychowanych w wolnej i demokratycznej Polsce. To właśnie w tej dokonującej się na naszych oczach zmianie generacyjnej wielu obserwatorów dostrzega przyczynę imponującej frekwencji podczas wyborów z ostatnich lat, a także fenomenu niedawnego referendum w jednym z największych polskich miast na prawach powiatu – Krakowie. Z obecnej perspektywy działania podejmowane przez Państwa stowarzyszenie należy docenić jako istotny wkład w budowanie narodu świadomego, suwerennego i odpowiedzialnego. Należy też docenić Państwa zasługi, jeśli chodzi o kształtowanie profesjonalnej, transparentnej i nowoczesnej administracji na szczeblu powiatowym. Te dwie sfery naszego życia publicznego – administracja lokalna i społeczności powiatowe – znalazły się w centrum zainteresowania Związku Powiatów Polskich. Od lat pozostaje on rzecznikiem sprawnego i silnego samorządu, odpowiadającego na potrzeby rodaków. Konsekwentnie działają Państwo na rzecz zwiększania zaangażowania mieszkańców we wspólne sprawy i aktywnego wspierania ich przez lokalne urzędy i instytucje publiczne.

W minionych latach miałem okazję odwiedzić setki miejscowości w całej Polsce i spotkać się z mieszkańcami niemal wszystkich regionów naszego kraju. Prowadzone wtedy rozmowy utwierdziły mnie w przekonaniu, że siła Rzeczypospolitej rodzi się przede wszystkim tam, gdzie obywatele angażują się w sprawy swoich małych ojczyzn, a samorząd pozostaje blisko codziennych potrzeb ludzi.

Wszystkim uczestnikom XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich życzę owocnych obrad. Niech czas spędzony w Karpaczu będzie okazją do wymiany doświadczeń oraz planowania kolejnych cennych inicjatyw wzmacniających rolę powiatowego szczebla samorządu terytorialnego w naszym państwie. Niech to spotkanie będzie dla Państwa inspiracją do promowania i wdrażania najwyższych standardów służby publicznej i zmieniania w ten sposób swoich miast oraz regionów na lepsze. Życzę wszelkiej pomyślności w pracy oraz powodzenia w rozwijaniu misji Związku Powiatów Polskich.

Z poważaniem,

dr Karol Nawrocki
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Fot. M. Bujak, KPP

Warszawa, 17 czerwca 2026 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
XXXIII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w Karpaczu

Szanowni Państwo,

serdecznie pozdrawiam uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. Wydarzenie to od wielu lat stanowi ważne forum debaty nad zagadnieniami istotnymi dla funkcjonowania samorządu powiatowego oraz rozwoju wspólnot lokalnych.

Pragnę wyrazić głębokie uznanie dla działalności Związku, który konsekwentnie reprezentuje interesy powiatów i aktywnie uczestniczy w dyskusji nad kształtem rozwiązań legislacyjnych. Państwa zaangażowanie w opiniowanie projektów aktów prawnych, udział w konsultacjach oraz dzielenie się doświadczeniami wynikającymi z praktyki samorządowej stanowią cenny wkład w proces stanowienia prawa.

Powiaty realizują zadania bezpośrednio wpływające na warunki życia mieszkańców. Odpowiedzialność za rozwój infrastruktury, system edukacji, ochronę zdrowia oraz pomoc społeczną wymaga nie tylko sprawnego zarządzania, lecz także umiejętności planowania i podejmowania decyzji w zmieniających się realiach. Warto w tym miejscu podkreślić, że Państwa zaangażowanie przekłada się na konkretne efekty, widoczne w codziennym funkcjonowaniu lokalnych społeczności.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wysoko ceni współpracę z przedstawicielami samorządu terytorialnego. Wymiana doświadczeń i opinii między administracją rządową a samorządami pozostaje istotnym elementem tworzenia rozwiązań, które lepiej odpowiadają rzeczywistym potrzebom obywateli.

Życzę Państwu owocnych obrad, inspirujących dyskusji oraz wypracowania wniosków, które znajdą praktyczne zastosowanie w bieżącej pracy. Wyrażam przy tym przekonanie, że tegoroczne zgromadzenie stanie się źródłem nowych inicjatyw i impulsem do dalszych działań służących dobru lokalnych wspólnot.

Łącząc wyrazy uznania i szacunku, raz jeszcze serdecznie Państwa pozdrawiam.

Z poważaniem,

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Fot. Anna Strzyżak, KSejmu

Samorządy powiatowe są ważnym partnerem w realizacji zadań publicznych

Minister Przemysław Koperski

Samorządy powiatowe odgrywają istotną rolę w rozwoju infrastruktury drogowej, transportu publicznego i bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – napisał wiceminister infrastruktury Przemysław Koperski w liście skierowanym do uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu. W swoim przesłaniu podkreślił znaczenie współpracy administracji rządowej i samorządowej oraz wyraził uznanie dla działalności Związku Powiatów Polskich i pracy samorządów powiatowych.

Wiceminister podziękował za zaproszenie do udziału w Zgromadzeniu Ogólnym ZPP. Jak zaznaczył, żałuje swojej nieobecności, tym bardziej że z przyjemnością wspomina ubiegłoroczne Zgromadzenie.

Przemysław Koperski podkreślił również swoje związki z samorządem powiatowym. Przypomniał, że przez dwie kadencje był radnym Rady Powiatu w Bielsku-Białej, dlatego samorząd powiatowy pozostaje mu szczególnie bliski.

W liście zwrócił uwagę na działalność Związku Powiatów Polskich oraz codzienną pracę starostów i zarządów powiatów na rzecz lokalnych społeczności. Jak napisał, ich rola jest „**nie do przecenienia**”.

Wiceminister wskazał także, że samorządy powiatowe są kluczowym partnerem w rozwoju infrastruktury drogowej, transportu publicznego i bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Podkreślił, że są to obszary, w których współpraca administracji rządowej i samorządów przynosi wymierne korzyści mieszkańcom.

W swoim przesłaniu Przemysław Koperski pogratulował również laureatom Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu, życząc im dalszych sukcesów w pracy na rzecz lokalnych wspólnot.

Na zakończenie życzył uczestnikom XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich owocnych obrad, trafnych decyzji oraz wielu sukcesów w działaniach podejmowanych na rzecz polskich powiatów i ich mieszkańców.

Osobne słowa skierował do prezesa Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzeja Płonki. Życzył mu wytrwałości i niegasnącej energii do dalszej pracy, wspominając jednocześnie okres tworzenia samorządu powiatowego po reformie z 1998 roku. Wyraził również nadzieję na dalszą dobrą współpracę Związku Powiatów Polskich z administracją rządową oraz kolejne sukcesy w działaniach podejmowanych na rzecz mieszkańców. ●

Powiaty mogą odegrać kluczową rolę w realizacji zadań publicznych w najbliższych latach

Senator Krzysztof Kwiatkowski

Powiaty mogą stać się w przyszłości szczeblem samorządu zdolnym do przejmowania odpowiedzialności za realizację zadań publicznych wymagających odpowiedniej skali organizacyjnej, finansowej i kadrowej – podkreślił senator Krzysztof Kwiatkowski w liście skierowanym do uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu. W swoim przesłaniu zwrócił uwagę zarówno na znaczenie Związku Powiatów Polskich w procesie stanowienia prawa, jak i na wyzwania stojące obecnie przed samorządem terytorialnym.

Senator RP i przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP na wstępie podziękował za zaproszenie, podkreślając „**niekwestionowaną pozycję**” Związku Powiatów Polskich jako organizacji, której głos w procesie legislacyjnym jest – jak napisał – „**od lat słuchany i ceniony**”. Wyraził przekonanie, że dzięki wysokiej jakości opinii merytorycznych i stanowisk wobec projektów aktów prawnych Związek wypracował sobie szczególny autorytet w Parlamencie, stając się „**jednym z najważniejszych partnerów debaty o państwie i samorządzie**”.

Autor listu odwołał się również do własnej biografii politycznej. Przypomniat, że pierwsze kroki w życiu publicznym stawiał właśnie w samorządzie, i zaznaczył, że mimo upływu czasu „**nadal w sercu czuje się samorządowcem**”. To osobiste doświadczenie – jak wyjaśnił – sprawia, że kwestie ustrojowe oraz rola wspólnot lokalnych pozostają bliskie jego spojrzeniu na rozwój państwa.

W zasadniczej części listu Krzysztof Kwiatkowski zwrócił uwagę na narastające trudności, z jakimi mierzy się dziś samorząd terytorialny. Wskazał na postępujący proces osłabiania potencjału wielu jednostek, zwłaszcza mniejszych gmin. W tym kontekście wyraził pogląd, że to właśnie powiat może w nadchodzących latach okazać się wspólnotą zdolną do przejęcia odpowiedzialności za koordynację i realizację zadań publicznych – tych wymagających odpowiedniej skali organizacyjnej, finansowej i kadrowej.

Kończąc list, senator przekazał uczestnikom wydarzenia wyrazy szacunku oraz osobistej sympatii. ●

Rola powiatów będzie nadal rosła, ale nowe zadania muszą iść w parze z realnym wpływem samorządów

Prof. Irena Lipowicz

Powiaty od początku reform samorządowych funkcjonowały w najtrudniejszych warunkach spośród wszystkich szczebli samorządu terytorialnego – podkreśla prof. Irena Lipowicz w liście skierowanym do uczestników Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu. W swoim wystąpieniu zwraca uwagę na rosnące znaczenie powiatów w obliczu nowych zagrożeń bezpieczeństwa oraz wyzwań społecznych, a także na potrzebę wzmacniania decentralizacji i roli samorządu terytorialnego.

Prof. Irena Lipowicz przypomina, że źródłem szczególnie trudnej sytuacji powiatów było rozłożenie reformy samorządowej na dwa etapy. Jak wskazuje, gminy miały czas na umocnienie swojej pozycji, natomiast samorządy województw szybko uzyskały silną legitymację dzięki zarządzaniu środkami unijnymi. Powiatom powierzono natomiast najtrudniejsze zadania przy jednoczesnym ograniczonym zakresie kompetencji.

W liście podkreślono również, że przez lata organy powiatów i samorządowe związki powiatowe musiały mierzyć się nie tylko z kwestionowaniem zakresu swoich zadań oraz procesami recentralizacyjnymi, ale nawet z podważaniem samej idei istnienia powiatów. W tym kontekście wyrażone zostało uznanie dla starostów oraz władz Związku Powiatów Polskich za konsekwentne umacnianie pozycji powiatów i ich znaczenia w systemie administracji publicznej.

Zdaniem autorki obecna sytuacja geopolityczna, wzrost zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa oraz globalne kryzysy energetyczne unaocznily znaczenie powiatów i doprowadziły do powierzania im nowych obowiązków. W ocenie prof. Lipowicz proces ten będzie się pogłębiał, jednak nowe zadania nie mogą stać się dla samorządów pułapką.

Jako przykład wskazano ochronę zdrowia. W liście zwrócono uwagę, że w przypadku likwidacji szpitali powiatowych lub szpitalnych oddziałów ratunkowych społeczna odpowiedzialność i niezadowolenie mieszkańców kierowane są przede wszystkim do władz powiatowych. Z tego względu głos samorządu powiatowego powinien odgrywać szczególnie istotną rolę podczas prac nad całościową reformą ochrony zdrowia w Polsce.

Prof. Lipowicz wysoko ocenia działalność Związku Powiatów Polskich, wskazując na jego aktywną obecność w parlamencie oraz przygotowywane ekspertyzy. Jednocześnie podkreśla potrzebę większego zaangażowania strony rządowej i parlamentarnej w realizację idei samorządności. W liście przywołano także wyniki badań Fundacji Batorego oraz Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, które wskazują, że choć zahamowano proces agresywnej recentralizacji, nadal nie nastąpił powrót do pełnej decentralizacji. Jako przykład wskazano funkcjonowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. ►

Wśród postulatów znalazło się stałe przypomnienie o konstytucyjnej gwarancji samorządu terytorialnego oraz przywrócenie odpowiedniej rangi obradom Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego jako ważnemu wydarzeniu państwowemu.

Autorka listu zwraca również uwagę na dwa podstawowe zadania administracji samorządowej: zapewnianie bezpieczeństwa oraz budowanie poczucia przynależności. O ile pierwsza z tych funkcji zyskuje obecnie na znaczeniu w związku z nowymi zagrożeniami, o tyle druga – związana z tożsamością lokalną – wymaga dodatkowego wzmocnienia. W tym kontekście wskazano potrzebę rozwijania nowoczesnych form pielęgnowania tożsamości i tradycji powiatów jako historycznych wspólnot lokalnych. Działania te mają stanowić odpowiedź na narastające problemy depopulacji, wyludniania obszarów wiejskich i miast.

Na zakończenie prof. Irena Lipowicz życzyła uczestnikom Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich owocnych obrad. ●

Samorząd powinien pozostać wspólnotą mieszkańców, a nie narzędziem walki politycznej

Sędzia Jerzy Stępień

Samorząd terytorialny został stworzony jako forma organizacji wspólnot lokalnych zdolnych do wyrażania własnych interesów, a nie jako kolejny szczebel sprawowania władzy publicznej – podkreśla Jerzy Stępień, współautor reform decentralizacyjnych z lat 1989–1999 i były prezes Trybunału Konstytucyjnego. W liście skierowanym do uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu, przedstawia szeroką refleksję nad kierunkiem rozwoju polskiej samorządności oraz zagrożeniami, jakie dostrzega dla jej pierwotnych założeń.

Autor listu przyznaje, że obecny stan samorządu budzi jego niepokój. Punktem wyjścia do tych rozważań stały się ostatnie wydarzenia związane z samorządem krakowskim, które – jak wskazuje – skłaniają do powrotu do źródeł idei decentralizacji i ponownego spojrzenia na cele, jakie przyświecały twórcom reform samorządowych po 1989 roku.

W swoim wystąpieniu Jerzy Stępień przypomina, że samorząd nie został odbudowany po to, aby stworzyć jedynie sprawne narzędzia lokalnej i regionalnej administracji. Fundamentem reform była znacznie głębsza idea – uznanie, że obok interesu ogólnopolskiego istnieje również interes lokalny, który powinien mieć możliwość samodzielnego wyrażania się w strukturze państwa.

Autor wskazuje, że właśnie dostrzeżenie tej odrębności stało się jednym z najważniejszych intelektualnych impulsów prowadzących do narodzin współczesnego samorządu terytorialnego. Reforma miała stworzyć mechanizmy pozwalające lokalnym społecznościom identyfikować własne potrzeby, formułować oczekiwania oraz skutecznie reprezentować je wobec administracji centralnej. Temu celowi służyło powołanie autentycznych wspólnot samorządowych wyposażonych w odpowiednie kompetencje, procedury i demokratyczną legitymację.

W liście przypomniano również okoliczności powstawania samorządu po przełomie ustrojowym. Jak podkreśla Jerzy Stępień, nie wszyscy uczestnicy życia publicznego w 1989 roku rozumieli skalę zmian, jakie miały zostać przeprowadzone. Część środowisk politycznych opowiadała się za przyspieszeniem wyborów do istniejących jeszcze rad narodowych, podczas gdy twórcom reform zależało na budowie całkowicie nowego modelu ustrojowego. Ostatecznie kluczowe prace nad reformą samorządową zostały skoncentrowane w Senacie, gdzie zwolennicy decentralizacji posiadali silną reprezentację.

Szczególną rolę w projektowanym systemie miały odgrywać rady gmin. W zamyśle reformatorów to właśnie one miały być miejscem uzgadniania oczekiwań społecznych, wypracowywania lokalnych kompromisów oraz podejmowania decyzji dotyczących kierunków rozwoju wspólnot. Rada, dysponując pełną wiedzą o sytuacji finansowej i organizacyjnej samorządu, miała sprawować kontrolę nad aparatem wykonawczym oraz przekładać uzgodnione cele na język budżetu. ►

Zdaniem autora kolejne zmiany ustrojowe stopniowo oddalały jednak samorząd od tego modelu. W liście wskazano, że jednym z pierwszych kroków było podporządkowanie sekretarza gminy organowi wykonawczemu, co ograniczyło możliwość skutecznej kontroli urzędu przez radę. Przełomowym momentem było natomiast wprowadzenie bezpośrednich wyborów jednoosobowych organów wykonawczych gmin.

Jerzy Stępień ocenia, że konsekwencją tej zmiany było osłabienie pozycji radnych i samych rad gmin, które przestały pełnić funkcję głównego forum uzgadniania interesów różnych grup społecznych. W liście przypomniano określenie „radni bezradni”, którym prof. Michał Kulesza opisywał ograniczenie ich realnego wpływu na funkcjonowanie samorządu.

Autor zwraca uwagę, że wraz z tym procesem zmieniała się również natura lokalnej polityki. W jego ocenie szczególnie w dużych miastach coraz większą rolę zaczął odgrywać interes partyjny, powiązany z polityką prowadzoną na szczeblu centralnym. Jako przykład wskazuje wydarzenia związane z wyborami samorządowymi w Krakowie, które jego zdaniem unaoczyły skalę wpływu krajowych struktur politycznych na lokalne procesy wyborcze.

W liście podkreślono, że partie polityczne są niezbędnym elementem demokratycznego państwa prawa i powinny uczestniczyć w wyborach samorządowych. Ich aktywność nie powinna jednak prowadzić do zastępowania interesu lokalnego interesem partyjnym. Rolą ugrupowań politycznych powinno być uczestnictwo w lokalnej debacie publicznej, współtworzenie programów odpowiadających potrzebom mieszkańców oraz poszukiwanie kompromisów w ramach demokratycznie wybranych organów stanowiących.

Jerzy Stępień przestrzega, że utrwalanie modelu opartego na dominacji pojedynczych liderów oraz silnym wpływie centralnych struktur politycznych może prowadzić do osłabienia wspólnotowego charakteru samorządu. W jego ocenie skutki tych procesów są już widoczne. Należą do nich ograniczenie znaczenia radnych, spadek atrakcyjności działalności samorządowej dla osób przygotowanych merytorycznie do pracy publicznej oraz osłabienie mechanizmów wypracowywania lokalnego dobra wspólnego.

Autor podkreśla, że przekonanie o większej skuteczności jednostki niż wspólnoty zaczyna stopniowo wypierać ideę współodpowiedzialności mieszkańców za sprawy lokalne. Zjawisko to określa jako niebezpieczny kierunek rozwoju życia publicznego, którego skutki mogą wykraczać poza samorząd i wpływać na funkcjonowanie całego państwa.

Kończąc swoje wystąpienie, Jerzy Stępień wyraża uznanie dla samorządów powiatowych i wojewódzkich. Wskazuje, że oba szczeble samorządu zdołały się oprzeć pokusie wyboru drogi, która – jak w przypadku samorządu gminnego – zmierza do degradacji idei samorządności, szczególnie widocznej w funkcjonowaniu dużych miast.

Były prezes Trybunału Konstytucyjnego życzył uczestnikom Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich owocnych obrad i decyzji służących dalszemu wzmocnieniu samorządności. ●

Samorządy powiatowe mierzą się dziś z poważnymi wyzwaniami

Rektor SGH prof. Piotr Wachowiak

Samorządy powiatowe stoją obecnie przed szczególnie wymagającymi zadaniami, związanymi między innymi z sytuacją w ochronie zdrowia – napisał rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, prof. Piotr Wachowiak, w liście skierowanym do uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu. W swoim przesłaniu wyraził uznanie dla działalności samorządów oraz przekonanie, że dzięki doświadczeniu i wiedzy będą one skutecznie odpowiadać na stojące przed nimi wyzwania.

Prof. Piotr Wachowiak w swoim liście odniósł się do aktualnej sytuacji samorządów powiatowych, wskazując na trudności wynikające przede wszystkim z kryzysowych okoliczności w organizacji ochrony zdrowia. Podkreślił, że śledzi działalność Związku Powiatów Polskich i dostrzega skalę wyzwań stojących przed samorządami.

Jak zaznaczył, wierzy, że ogromne doświadczenie oraz rzetelna wiedza przedstawicieli samorządów pozwolą przezwyciężyć pojawiające się problemy. Zwrócił również uwagę, że samorządy wielokrotnie udowadniały swoją zdolność do skutecznego działania w trudnych sytuacjach.

W liście podkreślono także znaczenie zaufania społecznego. Zdaniem rektora SGH samorządy zyskują zaufanie lokalnych społeczności właśnie wtedy, gdy podejmują się realizacji najpoważniejszych zadań i konsekwentnie dążą do ich wykonania.

Prof. Piotr Wachowiak odniósł się również do działalności Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Wskazał, że uczelnia stawia sobie za cel wspieranie tej sfery aktywności społecznej poprzez prowadzenie badań, kształcenie liderów świadomych swojej odpowiedzialności społecznej, a także świadczenie specjalistycznego doradztwa ekonomicznego i pomocy eksperckiej.

Z okazji Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich rektor SGH życzył samorządowcom skutecznego pokonywania trudności oraz znajdowania właściwych rozwiązań dla wyzwań stojących przed powiatami. Wyraził także nadzieję na osiąganie sukcesów i realizację priorytetowych zadań wyznaczanych przez środowisko samorządowe.

W swoim przesłaniu podkreślił również znaczenie zdobywania doświadczeń, wiedzy i umiejętności, które pozwalają skutecznie odpowiadać na oczekiwania związane z zadaniami realizowanymi przez samorządowe władze powiatowe i miejskie.

Na zakończenie prof. Piotr Wachowiak złożył uczestnikom Zgromadzenia życzenia satysfakcji z dotychczasowych osiągnięć, a także energii i wytrwałości w dalszej działalności publicznej. ●

Polskie i niemieckie powiaty stoją dziś przed podobnymi wyzwaniami

Starosta Stefan Löwl

O znaczeniu współpracy polskich i niemieckich samorządów, rosnącej roli powiatów w obliczu nowych wyzwań oraz potrzebie silniejszego głosu samorządów w Europie mówił podczas XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w Karpaczu Stefan Löwl, starosta powiatu Dachau, przedstawiciel Związku Powiatów Niemieckich oraz przewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej w ramach Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR).

Wystąpienie rozpoczął od podziękowania za zaproszenie, podkreślając, że obecność przedstawicieli niemieckich powiatów podczas obrad Związku Powiatów Polskich jest wyrazem bliskich i serdecznych relacji łączących wspólnoty samorządowe obu krajów.

Stefan Löwl zwrócił uwagę na znaczenie bezpośrednich kontaktów pomiędzy przedstawicielami samorządów. Przypomniał, że zaledwie kilka dni wcześniej miał okazję spotkać się ze starostą lublinieckim Joachimem Smytą podczas spotkania przedstawicieli niemieckich powiatów. Jak podkreślił, właśnie takie osobiste relacje najlepiej pokazują siłę i wartość współpracy pomiędzy samorządami Polski i Niemiec.

W swoim wystąpieniu wskazał, że powiaty po obu stronach granicy mierzą się obecnie z bardzo podobnymi wyzwaniami. Wśród nich wymienił starzenie się społeczeństw, presję na finanse publiczne, konieczność zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług publicznych oraz potrzebę reagowania na zmiany społeczne i technologiczne, w tym postępującą cyfryzację. Zwrócił również uwagę na nowe wyzwania związane z kryzysem uchodźczym, obroną cywilną oraz przygotowaniem do zmian klimatycznych.

Zdaniem Stefana Löwla właśnie powiaty tworzą fundament stabilnego państwa i stabilnej demokracji. Jak podkreślił, to samorządy powiatowe znajdują się najbliżej obywateli i odpowiadają za realizację wielu kluczowych zadań publicznych. W jego ocenie sprawne funkcjonowanie powiatów ma bezpośredni wpływ na funkcjonowanie państwa oraz poziom zaufania obywateli do instytucji publicznych.

Dlatego – jak zaznaczył – szczególnego znaczenia nabiera wzajemne poznawanie doświadczeń, uczenie się od siebie oraz poszukiwanie wspólnych rozwiązań dla problemów, z którymi mierzą się samorządy w obu krajach.

Przedstawiciel Związku Powiatów Niemieckich podziękował również za współpracę prowadzoną w ramach licznych partnerstw polsko-niemieckich. Zachęcał samorządowców zarówno do pielęgnowania istniejących relacji partnerskich, jak i do podejmowania nowych inicjatyw służących rozwojowi współpracy pomiędzy lokalnymi wspólnotami. ►

Znaczną część swojego wystąpienia poświęcił również roli samorządów w procesie integracji europejskiej. Podkreślił, że Unia Europejska jako wspólnota pokoju i wolności stanowi historię sukcesu, która w sposób fundamentalny wpłynęła na relacje pomiędzy państwami europejskimi. Zwrócił uwagę, że zarówno Polska, jak i Niemcy korzystają z efektów integracji europejskiej jako uczestnicy wspólnego rynku i europejskiej przestrzeni gospodarczej.

Stefan Löwl wskazał jednocześnie, że nadszedł czas na dalsze wzmacnianie obywatelskiego i samorządowego wymiaru Europy. Jako jeden z możliwych kierunków działań wymienił szersze wspieranie partnerstw samorządowych oraz stworzenie programów funkcjonujących na wzór „Erasmusa dla Samorządów”, które mogłyby służyć rozwijaniu współpracy między europejskimi wspólnotami lokalnymi.

Podkreślił również potrzebę silniejszego uwzględniania perspektywy samorządów lokalnych i regionalnych w procesach decyzyjnych Unii Europejskiej. Jak zaznaczył, to właśnie na poziomie lokalnym europejskie decyzje stają się rzeczywistością odczuwaną przez mieszkańców.

Kończąc wystąpienie, Stefan Löwl życzył uczestnikom Zgromadzenia powodzenia w realizacji odpowiedzialnych zadań stojących przed samorządami oraz owocnej wymiany doświadczeń podczas obrad w Karpaczu. ●

Powiat Saarpfalz o sile polsko-niemieckiej współpracy samorządowej.

List starosty Franka Johna odczytano podczas Zgromadzenia Ogólnego ZPP

Współpraca samorządowa, budowanie wzajemnego zaufania oraz rozwijanie partnerstw pomiędzy lokalnymi wspólnotami to jedne z najważniejszych fundamentów relacji polsko-niemieckich – wynika z przesłania starosty powiatu Saarpfalz Franka Johna skierowanego do uczestników XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu.

List starosty został przedstawiony uczestnikom Zgromadzenia przez dr Violettę Frys – Pełnomocnik ds. Europy oraz Dyrektor Wydziału Europa, Partnerstwa i Fundusze Europejskie Powiatu Saarpfalz, która reprezentowała niemiecki powiat podczas obrad.

Przed odczytaniem listu dr Violetta Frys nawiązała do przypadającej dokładnie 17 czerwca 2026 r. 35. rocznicy podpisania „Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”. Podkreśliła, że podpisany 17 czerwca 1991 r. dokument stworzył fundament pojednania oraz trwałego partnerstwa pomiędzy oboma krajami i do dziś pozostaje jednym z najważniejszych filarów współpracy polsko-niemieckiej.

Jak zaznaczyła, szczególne znaczenie traktatu dostrzegane jest na poziomie lokalnym i regionalnym, gdzie od ponad trzech dekad rozwijają się liczne kontakty pomiędzy samorządami, organizacjami społecznymi, szkołami i mieszkańcami obu państw.

Reprezentując powiat Saarpfalz dr Violetta Frys zwróciła również uwagę, że region ten, położony bezpośrednio na pograniczu francusko-niemieckim, doskonale rozumie wartość międzynarodowej współpracy i dobrosąsiedzkich relacji. Podkreśliła, że przyjaźń rozwijana z polskimi partnerami zajmuje w działaniach powiatu szczególne miejsce.

W ramach wystąpienia zaprezentowała także przygotowane przez powiat Saarpfalz materiały promocyjne w języku polskim. Jak wskazała, wszystkie najważniejsze atrakcje turystyczne regionu prezentowane są nie tylko w języku niemieckim, francuskim i angielskim, ale również po polsku. Broszury przywiezione do Karpacza zostały udostępnione uczestnikom Zgromadzenia.

W odczytanym następnie liście starosta Frank John podkreślił znaczenie współpracy prowadzonej pomiędzy Związkiem Powiatów Polskich a niemieckimi samorządami oraz wyraził uznanie dla działalności ZPP. Jak zaznaczył, szczególnie dziś, gdy relacje polsko-niemieckie wymagają wzmocnienia poprzez wzajemne zrozumienie i współpracę na poziomie lokalnym, kontakty pomiędzy samorządami mają fundamentalne znaczenie. ►

Znaczną część przesłania poświęcono doświadczeniom powiatu Saarpfalz we współpracy z polskimi partnerami. Frank John przypomniał, że wiele realizowanych przedsięwzięć odbywa się w formule Trójkąta Weimarskiego, obejmującej współpracę partnerów z Polski, Niemiec i Francji.

Jednym z przykładów była inicjatywa związana z konkursem organizowanym przez francuskie stowarzyszenie „Triangle de Weimar”, poświęconym roli młodzieży w technologiach cyfrowych służących budowaniu silnej i zjednoczonej Europy. Starosta przypomniał, że pierwsze miejsce zdobył Zespół Szkół Nr 3 w Łańcucie z partnerskiego powiatu Łańcuckiego.

W liście znalazło się również miejsce dla działań związanych z zachowaniem pamięci historycznej. Frank John przypomniał organizację wystawy poświęconej pracy przymusowej Polaków podczas II wojny światowej, która została przekazana do kolejnych prezentacji na terenie Kraju Saary. Podkreślił także znaczenie znajdującego się w powiecie Saarpfalz miejsca pamięci poświęconego błogosławionej Rodzinie Ulmów z Markowej, które odwiedzają mieszkańcy regionu oraz delegacje zagranicznych partnerów samorządowych.

Starosta zwrócił uwagę, że współpraca z polskimi powiatami obejmuje również wspólne działania dotyczące przyszłości Europy, bezpieczeństwa, opieki nad osobami starszymi, rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska oraz cyberbezpieczeństwa. Przykładem takiej współpracy były warsztaty poświęcone systemom reagowania kryzysowego dla administracji samorządowej, przeprowadzone w maju tego roku z udziałem partnerów z Polski, Niemiec i Ukrainy.

W swoim przesłaniu Frank John przypomniał również o jubileuszach partnerstw realizowanych przez powiat Saarpfalz z polskimi samorządami. W 2026 roku przypada 15-lecie współpracy z powiatem przemyskim oraz 5-lecie partnerstw z powiatami Łańcuckim, Bieszczadzkim i Lubaczowskim. Efektem tych relacji są kolejne kontakty i inicjatywy rozwijane wspólnie z innymi polskimi powiatami.

Wśród najnowszych inicjatyw wymienił formalizację partnerstwa pomiędzy gminą Markowa i gminą Mandelbachtal oraz rozwijającą się współpracę harcerzy z powiatu Łańcuckiego i Saarpfalz. Ważnym elementem relacji pozostaje również wymiana młodzieży prowadzona przez szkoły partnerskich powiatów.

Kończąc swoje przesłanie, starosta Saarpfalz podkreślił, że wszystkie te inicjatywy są możliwe dzięki przyjacielskim relacjom opartym na wzajemnym zaufaniu i wieloletniej współpracy. Życzył uczestnikom XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich owocnych obrad oraz kolejnych sukcesów w rozwijaniu międzynarodowych partnerstw samorządowych. ●

Związek Powiatów Polskich i Uniwersytet Jagielloński łączą siły. Nowe porozumienie dla rozwoju samorządności i badań naukowych

17 czerwca 2026 r. w Karpaczu podczas obrad XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Instytutem Studiów Europejskich Uniwersytetu Jagiellońskiego a Związkiem Powiatów Polskich. Dokument otwiera nowy rozdział współdziałania środowiska akademickiego i samorządowego na rzecz rozwoju badań nad samorządnością, edukacji obywatelskiej oraz wzmacniania potencjału polskich samorządów.

Porozumienie zostało zawarte przez Instytut Studiów Europejskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, reprezentowany przez prof. dr hab. **Kingę Annę Gajdę** oraz Związek Powiatów Polskich, reprezentowany przez Prezesa Zarządu ZPP **Andrzeja Płonkę** i Dyrektora Biura ZPP **Rudolfa Borusiewicza**. Jego celem jest zbliżenie środowiska nauki i edukacji do praktyki samorządowej, a także lepsze wykorzystanie wiedzy, doświadczeń i potencjału obu instytucji.

Nowe porozumienie wpisuje się w rozwijaną od kilku lat współpracę pomiędzy Związkiem Powiatów Polskich a Uniwersytetem Jagiellońskim. W 2020 roku ZPP podpisał list intencyjny z Instytutem Historii UJ, obejmujący współpracę naukowo-badawczą, dydaktyczną, wydawniczą i promocyjną dotyczącą funkcjonowania samorządu terytorialnego, ze szczególnym uwzględnieniem samorządu powiatowego, jego historii oraz tożsamości lokalnej.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że połączenie potencjału nauki i praktyki samorządowej przynosi wymierne rezultaty. W ramach współpracy realizowane są wspólne projekty badawcze i studenckie, organizowane są spotkania eksperckie, konferencje oraz przedsięwzięcia służące wymianie wiedzy i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami środowiska akademickiego i samorządowego. Efektem partnerstwa są także publikacje i wydawnictwa poświęcone problematyce samorządowej, które stanowią cenne źródło wiedzy zarówno dla badaczy, jak i praktyków administracji lokalnej.

Podpisane w Karpaczu porozumienie z Instytutem Studiów Europejskich UJ jest zatem kolejnym krokiem w budowaniu trwałej współpracy pomiędzy Związkiem Powiatów Polskich a Uniwersytetem Jagiellońskim. Rozszerza ono dotychczasowe

WSPÓŁPRACA

działania o nowe obszary badawcze i edukacyjne, wzmacniając jednocześnie dialog między światem nauki a samorządem terytorialnym.

W ramach nowego porozumienia partnerzy planują realizację wspólnych projektów badawczych, organizację seminariów, konferencji naukowych i popularnonaukowych oraz prowadzenie badań dotyczących samorządności w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej. Ważnym obszarem współpracy będzie również działalność wydawnicza i informacyjna związana z funkcjonowaniem jednostek samorządu terytorialnego, ze szczególnym uwzględnieniem samorządu powiatowego. Partnerzy deklarują także współpracę przy organizacji praktyk i staży dla studentów.

Porozumienie przewiduje ponadto wspólne działania na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych, organizację wydarzeń edukacyjnych i eksperckich oraz regularne konsultacje służące wypracowywaniu rozwiązań odpowiadających na współczesne wyzwania stojące przed samorządami lokalnymi.

„Współczesny samorząd potrzebuje zarówno doświadczenia praktyków, jak i wsparcia środowiska naukowego. Dlatego tak istotne jest budowanie trwałych partnerstw pomiędzy uczelniami a organizacjami samorządowymi. Podpisane porozumienie tworzy przestrzeń do realizacji wspólnych projektów badawczych, edukacyjnych i eksperckich, które będą służyć rozwojowi samorządności oraz wzmacnianiu kompetencji osób zaangażowanych w życie publiczne – podkreśla Prezes Zarządu ZPP Andrzej Płonka.

Podpisanie dokumentu podczas XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich stanowi ważny sygnał dalszego wzmacniania współpracy między nauką a samorządem. Partnerstwo ma charakter długofalowy i zostało zawarte na czas nieokreślony, tworząc trwałe podstawy do realizacji wspólnych przedsięwzięć w obszarze badań, edukacji i rozwoju samorządności. ●

Liderzy samorządu powiatowego nagrodzeni podczas Gali Rankingu ZPP w Karpaczu

17 czerwca 2026 r., podczas Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w Karpaczu, odbyła się uroczysta Gala Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu 2025. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów z całej Polski, parlamentarzyści, eksperci oraz partnerzy ZPP. Podczas gali wręczono nagrody i wyróżnienia dla liderów oraz laureatów jednego z najbardziej prestiżowych i najdłużej prowadzonych rankingów samorządowych w kraju.

Ranking Związku Powiatów Polskich od ponad dwóch dekad promuje jednostki samorządu terytorialnego wyróżniające się skutecznością działania, innowacyjnością, aktywnością prorozwojową oraz wysoką jakością usług publicznych. Samorządy oceniane są przez ekspertów ZPP w wielu obszarach, m.in. rozwoju i pozyskiwania funduszy, edukacji, polityki społecznej, ochrony zdrowia, działań na rzecz mieszkańców, aktywności międzynarodowej oraz ochrony środowiska. ▶

Najwyższe wyróżnienia
Dobry Polski Samorząd 2025
otrzymali:

Powiat Drawski
(w kategorii powiatów do 60 tys. mieszkańców)

Powiat Raciborski
(w kategorii powiatów od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców)

Powiat Cieszyński
(w kategorii powiatów powyżej 120 tys. mieszkańców)

Miasto Łódź
(w kategorii miast na prawach powiatu)

Podczas gali uhonorowano również zdobywców tytułów specjalnych:

Super Powiat 2025

Powiat Kłodzki

Powiat Piotrkowski

Powiat Poznański

Powiat Prudnicki

Powiat Raciborski

Super Miasto 2025

Miasto Jelenia Góra

Nagrody otrzymali także laureaci rankingu w poszczególnych kategoriach.

Powiaty do 60 tys. mieszkańców

1 Powiat Drawski	6 Powiat Sępoleński
2 Powiat Wałecki	7 Powiat Bielski (woj. podlaskie)
3 Powiat Hajnowski	8 Powiat Chełmiński
4 Powiat Prudnicki	9 Powiat Choszczeński
5 Powiat Świdwiński	10 Powiat Siemiatycki

Powiaty od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców

1 Powiat Raciborski	9 Powiat Bytowski
2 Powiat Słupski	10 Powiat Tomaszowski (woj. łódzkie)
3 Powiat Toruński	11 Powiat Łębski
4 Powiat Stalowowolski	12 Powiat Niząński
5 Powiat Chojnicki	13 Powiat Policki
6 Powiat Tomaszowski (woj. lubelskie)	14 Powiat Starachowicki
7 Powiat Piotrkowski	15 Powiat Bełchatowski
8 Powiat Szczecinecki	

Powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców

1 Powiat Cieszyński	9 Powiat Opolski
2 Powiat Wodzisławski	10 Powiat Tarnogórski
3 Powiat Inowrocławski	11 Powiat Koniński
4 Powiat Kartuski	12 Powiat Bielski (woj. śląskie)
5 Powiat Kłodzki	13 Powiat Żywiecki
6 Powiat Poznański	14 Powiat Myślenicki
7 Powiat Piaseczyński	15 Powiat Wrocławski
8 Powiat Kielecki	

Miasta na prawach powiatu

1 Miasto Łódź	6 Miasto Rybnik
2 Miasto Jelenia Góra	7 Miasto Tarnów
3 Miasto Płock	8 Miasto Przemyśl
4 Miasto Częstochowa	9 Miasto Grudziądz
5 Miasto Nowy Sącz	10 Miasto Chorzów

„Ranking Powiatów i Miast na prawach powiatu od lat pokazuje, że polskie samorządy potrafią skutecznie odpowiadać na wyzwania współczesności, realizując ambitne inwestycje i jednocześnie dbając o wysoką jakość usług publicznych. Gratuluję wszystkim laureatom i dziękuję za konsekwentne budowanie silnych wspólnot lokalnych. To wyróżnienie jest potwierdzeniem, że konsekwencja, profesjonalizm i otwartość na potrzeby mieszkańców przynoszą wymierne efekty i budują zaufanie do samorządu – podkreślił podczas gali Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzej Płonka.

Tegoroczna gala była nie tylko okazją do uhonorowania najlepszych samorządów, ale także do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy przedstawicielami powiatów i miast z całego kraju. Uczestnicy zgodnie podkreślali, że ranking ZPP pozostaje ważnym narzędziem promowania jakości zarządzania

publicznego oraz inspiracją do dalszego rozwoju lokalnych wspólnot.

Ranking odbywa się pod patronatem medialnym: Dziennika Warto Wiedzieć, Prawo.pl, Wydawnictwa Wolters Kluwer Polska, Magazynu Gospodarczego Rynek Inwestycji oraz Serwisu Administracyjno-Samorządowego SAS. ●

Alicja Cisowska
Redaktor
Dziennika Warto Wiedzieć

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

ZPP wyznacza kierunki działań na 2026 rok. Priorytetem ochrona interesów samorządów powiatowych i wzmacnianie ich potencjału

Związek Powiatów Polskich przedstawił założenia programu działania na 2026 rok. W centrum planowanych działań znajdują się ochrona interesów samorządów powiatowych w procesie legislacyjnym, wsparcie dla skutecznej realizacji zadań publicznych, udział w kształtowaniu polityk publicznych, upowszechnianie dobrych praktyk zarządczych oraz rozwój współpracy krajowej i międzynarodowej.

W 2026 roku działalność Związku Powiatów Polskich będzie koncentrować się przede wszystkim na ochronie wspólnych interesów samorządów powiatowych. Realizacja tego celu ma opierać się na aktywnym uczestnictwie w procesie legislacyjnym poprzez przygotowywanie opinii do najważniejszych inicjatyw ustawodawczych dotyczących samorządów powiatowych oraz bezpośredni udział ekspertów ZPP w pracach zespołów opiniodawczo-doradczych, grup roboczych działających przy ministerstwach, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i jej zespołów, a także komisji sejmowych i senackich.

Szczególna uwaga zostanie poświęcona finansom samorządu terytorialnego. W planie wskazano, że na 2026 rok przewidziano kompleksową ewaluację rozwiązań wynikających z nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz przygotowanie wniosków dotyczących koniecznych zmian legislacyjnych. Istotnym obszarem działań pozostanie również ochrona zdrowia. ZPP zamierza aktywnie angażować się w kwestie związane z funkcjonowaniem szpitali powiatowych oraz rozwiązaniami dotyczącymi systemu ochrony zdrowia.

Kolejnym ważnym kierunkiem aktywności będzie polityka społeczna. Związek zamierza monitorować i opiniować planowane zmiany legislacyjne dotyczące funkcjonowania systemu pomocy społecznej, w szczególności domów pomocy społecznej, opieki długoterminowej

oraz pieczy zastępczej, z uwagi na ich potencjalny wpływ na funkcjonowanie samorządów powiatowych.

Wśród priorytetów znalazł się również publiczny transport zbiorowy. ZPP będzie zabiegał o uwzględnienie interesów powiatów w związku z planowanym zwiększeniem ich roli w organizowaniu i kształtowaniu transportu publicznego, obejmującym zarówno zapewnienie minimalnego standardu komunikacyjnego, jak i przejmowanie od gmin części zadań związanych z planowaniem transportu zbiorowego.

Znaczącym obszarem pozostaną także zadania administracji reglamentacyjno-porządkowej. W planie zwrócono uwagę na możliwość przejmowania przez powiaty części zadań publicznych realizowanych dotychczas przez gminy, wskazując między innymi na koncepcję przeniesienia na powiaty zadań z zakresu wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji.

Ochronie interesów samorządów powiatowych służyć będzie także aktywność przedstawicieli Związku w krajowych gremiach, w szczególności komitetach monitorujących i sterujących programami operacyjnymi.

Kolejnym priorytetem działalności ZPP w 2026 roku będzie wzmacnianie zdolności samorządów do skutecznej realizacji zadań publicznych. W tym zakresie kontynuowana będzie szeroka działalność informacyjna, konsultacyjna i doradcza. Szczególną rolę nadal odgrywać będzie Dziennik Warto Wiedzieć oraz pozostałe kanały komunikacji elektronicznej. ▶

Związek będzie również prowadził działalność szkoleniową skoncentrowaną zarówno na zagadnieniach rzadziej poruszanych przez komercyjnych organizatorów szkoleń, jak i na upowszechnianiu wiedzy o najnowszych zmianach legislacyjnych istotnych dla powiatów i miast na prawach powiatu. Planowane jest przygotowywanie publikacji poświęconych zagadnieniom ważnym dla funkcjonowania samorządów powiatowych oraz kontynuowanie działalności doradczej poprzez opracowywanie opinii prawnych dotyczących najistotniejszych problemów jednostek samorządu terytorialnego.

W programie przewidziano także działania pilotażowe polegające na wsparciu wybranych jednostek samorządu terytorialnego. Ich efektem ma być wypracowanie wzorców postępowania i dobrych praktyk możliwych do wykorzystania przez inne samorządy.

Istotnym celem działalności ZPP pozostanie kształtowanie wspólnej polityki. W tym zakresie Związek będzie uczestniczył w tworzeniu polityk publicznych poprzez prowadzenie badań analitycznych opartych na własnym zapleczu eksperckim. W przypadku bardziej złożonych przedsięwzięć badawczych planowana jest współpraca z uczelniami i instytucjami badawczymi oraz pozyskiwanie środków finansowych, w szczególności z programów operacyjnych współfinansowanych przez Unię Europejską.

Elementem tego obszaru będzie również udział w opracowywaniu i testowaniu rozwiązań pilotażowych, które mogą stanowić podstawę przyszłych rozwiązań wdrażanych w skali krajowej. Szczególne znaczenie mają tu inicjatywy związane z cyfrową transformacją administracji.

W 2026 roku Związek będzie kontynuował działania służące wymianie doświadczeń oraz upowszechnianiu modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w samorządach powiatowych. Obejmie to dalszą promocję dobrych praktyk zarządczych oraz potencjału powiatów i miast na prawach powiatu, między innymi poprzez kontynuację Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast. Jednocześnie prowadzone będą przygotowania do znaczącego unowocześnienia zasad funkcjonowania tego przedsięwzięcia.

Działania ZPP będą również ukierunkowane na wspieranie wzrostu sprawności i jakości funkcjonowania administracji publicznej, tak aby mogła ona skutecznie odpowiadać na rosnące oczekiwania społeczne i nowe wyzwania technologiczne.

Ważnym elementem programu na 2026 rok pozostaje pielęgnowanie tożsamości społeczności powiatowych. W tym celu Związek będzie realizował działania związane z promocją dziedzictwa narodowego, dokumentowaniem historii samorządowej oraz inicjatywami jubileuszowymi.

Plan działania zakłada także rozwijanie współpracy z partnerami krajowymi. ZPP będzie kontynuował ścisłą współpracę z korporacjami samorządowymi reprezentującymi stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz z regionalnymi stowarzyszeniami samorządowymi. Utrzymywany będzie również stały kontakt ze stowarzyszeniami zrzeszającymi osoby zarządzające poszczególnymi kategoriami powiatowych jednostek organizacyjnych i powiatowych osób prawnych oraz zrzeszającymi powiatowych pracowników samorządowych zajmujących się poszczególnymi obszarami funkcjonowania powiatów. Rozwijana będzie również współpraca ze środowiskiem naukowym oraz organizacjami okołobiznesowymi.

Istotną część aktywności Związku stanowić będzie współpraca międzynarodowa. Przedstawiciele ZPP będą nadal reprezentować samorządy powiatowe w najważniejszych europejskich organizacjach i instytucjach, w tym w Europejskim Komitecie Regionów, Europejskiej Konfederacji Władz Lokalnych Szczegła Pośredniego (CEPLI asbl), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) oraz Radzie Europejskich Gmin i Regionów (CEMR).

Równolegle podejmowane będą działania służące realizacji międzynarodowych projektów związanych z funkcjonowaniem powiatów i ich odpowiedników w innych państwach europejskich. Związek zamierza również wspierać rozwój partnerstw pomiędzy polskimi powiatami a samorządami szczegła pośredniego działającymi w innych krajach Europy. ●

Partnerzy XXXIII Zgromadzenia Ogólnego ZPP

ABP BUS & COACH Sp. z o.o. sp. kom.

Firma na rynku autobusów, która stara się zapewnić klientom satysfakcję z zakupu pojazdów i długoletnią korzystną dla wszystkich współpracę. Spółka jest dealerem firmy IVECO BUS.

Więcej na: www.abpbus.pl

Formedis Sp. z o.o. sp. kom.

Firma specjalizująca się kompleksową obsługą podmiotów medycznych, zapewniającą profesjonalną opiekę, której celem jest udoskonalanie systemu ochrony zdrowia i podniesienie jakości świadczonych usług medycznych.

Więcej na: www.formedis.pl

Instytut Adama Mickiewicza

Państwowa instytucja kultury, której misją jest budowa i komunikacja wymiaru kulturalnego Polski poprzez inicjowanie międzynarodowej współpracy i wymiany kulturalnej.

Więcej na: www.iam.pl

Mikołowski Bank Spółdzielczy

Bank oferujący pełną gamę produktów bankowych, posiadający uprawnienia do prowadzenia wszelkich czynności bankowych. Z równym zaangażowaniem i profesjonalizmem obsługuje osoby indywidualne, klientów biznesowych oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Więcej na: www.bankmbs.pl

Supra Brokers S.A.

Broker ubezpieczeniowy specjalizujący się w tworzeniu programów ubezpieczeniowych dopasowanych do potrzeb konkretnego klienta. Zarządza ryzykiem i zapewnia kompleksową obsługę brokerską na najwyższym poziomie na terenie całej Polski.

Więcej na: www.suprabrokers.pl

VBI Busimport PL Sp. z o.o.

Przedstawiciel branży motoryzacyjnej, należący do Grupy VBI, od lat specjalizuje się głównie w sprzedaży i finansowaniu autobusów na polski rynek oraz wszelkiego rodzaju naprawami i lakierowaniem autobusów dostarczanych klientom.

Więcej na: www.vbi-group.eu

LOGiT Sp. z o.o.

Spółka, która stworzyła polską platformę LOGiT FLOW do profesjonalnej pracy z dokumentami - od analizy i tworzenia, przez redagowanie i audyt, po zarządzanie i archiwizację.

Więcej na: www.logitflow.pl

„Szpitale Powiatowe” Sp. z o.o.

Podstawowym celem działalności spółki jest udzielanie ludności świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie stanu zdrowia, promocja zdrowia oraz prowadzenie badań naukowych i realizacja zadań dydaktycznych.

Więcej na: www.szpitalwlasku.pl

Razem łatwiej zmieniać rzeczywistość

Samorząd powiatowy to codzienna odpowiedzialność za zdrowie mieszkańców, edukację ponadpodstawową, drogi, transport publiczny, pomoc społeczną, geodezję, administrację architektoniczno-budowlaną, rynek pracy czy bezpieczeństwo. To setki decyzji podejmowanych każdego dnia w zmieniających się realiach prawnych i finansowych.

Dzisiaj skuteczne zarządzanie powiatem i miastem na prawach powiatu nie zależy wyłącznie od sprawności lokalnej administracji. Coraz częściej wymaga aktywnego wpływu na tworzone przepisy, dostępu do rzetelnej wiedzy oraz współpracy z partnerami, którzy rozumieją specyfikę samorządu powiatowego.

Taką rolę od lat pełni Związek Powiatów Polskich.

WSPÓLNA REPREZENTACJA. WSPÓLNA SIŁA

ZPP jest największą i najbardziej reprezentatywną organizacją zrzeszającą powiaty oraz miasta na prawach powiatu w Polsce. Od ponad ćwierć wieku konsekwentnie reprezentuje interesy swoich członków wobec administracji rządowej, parlamentu oraz instytucji krajowych i europejskich.

Nie ogranicza się do komentowania proponowanych zmian. Współtworzy rozwiązania, przedstawia własne propozycje legislacyjne, uczestniczy w konsultacjach publicznych, opiniuje projekty ustaw i rozporządzeń oraz zabiega o takie regulacje, które pozwalają samorządom skutecznie realizować ich zadania.

Siłą ZPP jest wspólny głos setek samorządów. Im większa reprezentacja, tym większa skuteczność.

PARTNER W CODZIENNEJ PRACY SAMORZĄDU

Członkostwo w Związku Powiatów Polskich oznacza znacznie więcej niż przynależność do organizacji.

To przede wszystkim codzienne wsparcie ekspertów, dostęp do specjalistycznych analiz i interpretacji przepisów, bieżących informacji o zmianach prawa oraz możliwość korzystania z wiedzy osób, które od lat zajmują się problematyką funkcjonowania samorządu.

Biuro ZPP każdego dnia monitoruje proces legislacyjny, przygotowuje stanowiska, raporty i ekspertyzy, organizuje szkolenia, konferencje oraz fora wymiany doświadczeń. Dzięki temu członkowie Związku szybciej poznają planowane zmiany i mogą odpowiednio wcześniej przygotować się do ich wdrożenia.

KORZYŚCI, KTÓRE PRZEKLADAJĄ SIĘ NA PRAKTYKĘ

Przystępując do Związku Powiatów Polskich, samorząd zyskuje m.in.:

- ☒ bieżący monitoring zmian prawa oraz dostęp do eksperckich analiz,
- ☒ możliwość współtworzenia stanowisk dotyczących najważniejszych spraw samorządowych,
- ☒ reprezentację interesów powiatów i miast na prawach powiatu przed administracją rządową oraz instytucjami europejskimi,
- ☒ możliwość zgłaszania przedstawicieli do komitetów monitorujących, sterujących i innych gremiów opiniodawczo-doradczych,
- ☒ dostęp do bezpłatnych szkoleń, webinarów, konferencji i forów eksperckich,
- ☒ możliwość korzystania z raportów, analiz i materiałów przygotowywanych przez ekspertów ZPP,
- ☒ bieżące informacje o funduszach krajowych i europejskich oraz programach wsparcia,
- ☒ możliwość wymiany doświadczeń z przedstawicielami setek innych samorządów. ▶

GŁOS, KTÓRY JEST SŁYSZANY

Związek Powiatów Polskich aktywnie uczestniczy w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, współpracuje z parlamentem, ministerstwami, instytucjami publicznymi oraz organizacjami europejskimi.

Każdego roku eksperci ZPP opiniują setki projektów aktów prawnych, przygotowują dziesiątki stanowisk i uczestniczą w licznych zespołach roboczych. Dzięki temu problemy zgłaszane przez samorządy członkowskie znajdują odzwierciedlenie w debacie publicznej, a wiele proponowanych zmian zostaje uwzględnionych w procesie legislacyjnym.

To właśnie wspólne działanie sprawia, że głos samorządów jest traktowany jako ważny partner w tworzeniu prawa.

DOŁĄCZ DO NAJWIĘKSZEJ WSPÓLNOTY SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

Każdy kolejny członek wzmacnia siłę całego środowiska. Im więcej powiatów i miast na prawach powiatu mówi jednym głosem, tym skuteczniej można zabiegać o rozwiązania odpowiadające rzeczywistym potrzebom mieszkańców.

Przystąpienie do Związku Powiatów Polskich jest proste. Wystarczy podjęcie przez radę powiatu lub radę miasta na prawach powiatu uchwały o przystąpieniu do ZPP oraz przekazanie jej do Biura Związku. Po podjęciu uchwały przez Zarząd ZPP samorząd staje się pełnoprawnym członkiem organizacji i może korzystać ze wszystkich praw oraz możliwości wynikających z członkostwa.

 Wzór uchwały dostępny jest na stronie: <https://zpp.pl/19-czlonkostwo>

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH – SIŁA, KTÓRA ZMIEŃA PRAWO

Silny samorząd zaczyna się od silnej reprezentacji.

Dołącz do organizacji, która każdego dnia skutecznie działa na rzecz powiatów i miast na prawach powiatu. ●

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

źródło rzetelnych
informacji
www.wartowiedziec.pl

1 Przekazuje
najnowsze informacje o tym co
dzieje się w samorządowym świecie

2 Radzi
jak stosować przepisy

3 Dostarcza
danych i wiedzy

4 Dobrze się czyta
bo łączy innowacyjność z tradycją
i dobrym stylem!

5 Pisze
z myślą o samorządowcach

**6 Bezpłatny
i bez reklam!**

Osoby współtworzące DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

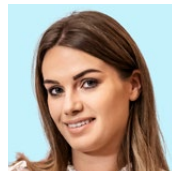
**Rafał
Rudka**
Redaktor naczelny

**dr Grzegorz
Kubalski**
Redaktor

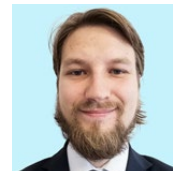
**Bernadeta
Skóbel**
Redaktor

**Patrycja
Grebla-Tarasek**
Redaktor

**Katarzyna
Liszka-Michałka**
Redaktor

**Adrian
Pokrywczyński**
Redaktor

**Joanna
Gryboś-Chechelska**
Redaktor

**Mateusz
Jabłoński**
Redaktor

**Piotr
Majoch**
Redaktor

**Ewelina
Kocemba**
Redaktor

**Katarzyna
Sekuła**
Redaktor

**Anna
Dąbrowska**
Redaktor

**Tomasz
Smaś**
Redaktor

**Alicja
Cisowska**
Redaktor

**Anna
Królikowska**
Redaktor

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

Wydawca: Związek Powiatów Polskich

Redaktorzy numeru: Rafał Rudka, Joanna Gryboś-Chechelska i Anna Dąbrowska

Zdjęcia i grafika: ZPP, KPRP, gov, Wikipedia, Canva, KRISfoto – Krzysztof Siekielski

Projekt i skład: www.smartvision.pl